

Döviz Piyasaları Uygulama Talimatı

Piyasalar Genel Müdürlüğü

Temmuz 2023*

* 16 Mart 2015 tarihli talimatın güncellenmiş halidir.

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM	3
Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar	3
Amaç ve Kapsam	3
Dayanak.....	3
Tanımlar ve Kısaltmalar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
Döviz Piyasalarına Katılma Koşulları	5
Döviz Piyasalarına Katılma Koşulları	5
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	6
Döviz Piyasaları Çalışma Esasları	6
Çalışma Esasları ve Saatleri.....	6
İletişim Bilgileri	6
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	6
Döviz Piyasalarındaki İşlem Çeşitleri	6
Döviz Karşılığı Efektif Piyasası İşlemleri.....	6
Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasası İşlemleri.....	7
Döviz ve Altın Karşılığı Swap İşlemleri.....	9
Döviz Depo Piyasası İşlemleri.....	14
Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları İşlemleri	15
Türk Lirası Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri	16
Altın İşlemleri	17
BEŞİNCİ BÖLÜM	21
Serbest Efektif Depolarının Çalışma Esasları	21
Serbest Efektif Depolarının Çalışma Esasları	21
ALTINCI BÖLÜM	22
Teminat Sistemi	22
Teminat Sistemi	22
Teminata Kabul Edilecekler	22
Genel Esaslar	22
Teminat Esasları	23
YEDİNCİ BÖLÜM	28
Efektif Teslimatına İlişkin Esaslar	28

Efektif Teslimatına İlişkin Esaslar.....	28
SEKİZİNCİ BÖLÜM.....	28
Yükümlülükler, Borcun Muaccel Hale Gelmesi, Temerrüt Durumu ve Tasfiye Süreci	28
Piyasa Üyelerinin Yükümlülükleri.....	28
Borcun Muaccel Hale Gelmesi	29
Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi (Temerrüt) Durumu	29
Tasfiye Süreci	30
DOKUZUNCU BÖLÜM.....	31
Son Hükümler	31
Yürürlük	31
Yürütme.....	31
Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat	31
EKLER.....	32

DÖVİZ PİYASALARI UYGULAMA TALIMATI¹

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu talimatın amacı Merkez Bankası bünyesindeki Döviz Piyasalarının işleyiş ve işlemlerine ilişkin uygulama usul, esas ve ilkelerini belirlemektir.

(2) Bu uygulama talimatı, Merkez Bankası bünyesindeki Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalarca bu piyasalarda gerçekleştirilen işlemleri kapsamaktadır.

(3) Bu talimatta yer almayan konularda bankacılık sisteminde genel kabul görmüş standartlar ile teamüller uygulanacaktır.

Dayanak

MADDE 2 - (1) Merkez Bankası, Döviz Piyasaları işlemlerini 1211 Sayılı Merkez Bankası Kanunu'nun Temel Görev ve Yetkiler başlıklı 4. maddesinin (I) numaralı fıkrasının (b) ve (g) bentleri ile Altın ve Dövizle İlgili İşlemler başlıklı 53. maddesinin (a) bendi uyarınca yürütür.

"Temel görev ve yetkiler

Madde 4 –

I. Bankanın Temel Görevleri

b) Hükümetle birlikte Türk lirasının iç ve dış değerini korumak için gerekli tedbirleri almak ve yabancı paralar ile altın karşısındaki muadeletini tespit etmeye yönelik kur rejimini belirlemek, Türk lirasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesi için döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile dövizlerin Türk lirası ile değişimi ve diğer türev işlemlerini yapmak,

g) Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak

Altın ve dövizle ilgili işlemler

Madde 53 -

a) Banka, uyguladığı para politikası çerçevesinde, Türk lirasının yabancı paralar karşısındaki değerini belirlemek amacıyla, döviz ve efektiflerin vadesiz ve vadeli alım ve satımı ile şartları önceden belirlenmek suretiyle dövizlerin Türk lirası ile değişimi ve diğer türev işlemleri yapabilir."

¹ Bu talimata Merkez Bankası internet sitesi (www.tcmb.gov.tr) "Banka Hakkında/Mevzuat/Piyasalar ile İlgili Mevzuat/Talimatlar" bölümünden ulaşılabilir.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 3 - (1) Bu uygulama talimatında geçen;

- a) **Banka:** 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na tabi mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,
- b) **BDDK:** Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nu,
- c) **Bildirim:** Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen döviz piyasası işlemlerinde, Merkez Bankası bünyesindeki ilgili ödeme sistemleri üyesi bankaya gönderilen teyit mesajını,
- ç) **BSMV:** Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini,
- d) **DİBS:** Devlet İç Borçlanma Senetlerini,
- e) **D07:** Bankaların ISIN kodunu ve miktarını belirttiği kıymetlerin kendilerine ait bir depodan yine kendilerine ait başka bir depoya aktarmak istediklerini belirten mesajı,
- f) **D09:** Merkez Bankası tarafından gönderilen ilgili depolar arasında kıymet aktarımı için yetki verildiğini ya da verilmediğini bildiren mesajı,
- g) **Döviz Efektif Ödeme İsteği (H04):** Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen piyasa işlemlerinden doğan Türk lirası ödemesi için, Merkez Bankası Ödeme Sistemleri üyesi bankaya Merkez Bankası tarafından gönderilen mesajı,
- h) **Döviz Piyasaları Müdürlüğü:** Piyasalar Genel Müdürlüğü Döviz Piyasaları Müdürlüğünü,
- ı) **Elektronik Fon Transfer Sistemi (EFT):** Bankalar arası Türk lirası aktarım sistemi ve müşteriler arası Türk lirası aktarım sistemini,
- i) **Elektronik Menkul Kıymet Transferi (EMKT):** İkinci Nesil Elektronik Menkul Kıymet Transferini,
- j) **EVAS:** Elektronik Veri Aktarım Sistemini,
- k) **Hazine ve Maliye Bakanlığı:** Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığını,
- l) **Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı Varlık Kiralama Şirketi (HMKŞ):** 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 7/A maddesi ile taşınır ve taşınmazlar ile maddi olmayan varlıklara dayalı olarak, hasılatı Müsteşarlığa aktarılmak üzere yurt içi ve yurt dışı piyasalarda kira sertifikası ihraç etmek üzere kurulan varlık kiralama anonim şirketini,
- m) **İhale Teklifi (H05):** Merkez Bankası Ödeme Sistemleri üyesi bankaların Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilen döviz alım/satım ihalelerine teklif göndermek için kullandıkları mesajı,
- n) **İhale Sistemi (İHS):** İhale mesajlaşma sistemini,
- o) **IILM:** Uluslararası İslami Likidite Yönetimi Şirketini,
- ö) **K15 (DEF/DOV):** Bankaların Türk lirası karşılığı döviz işlemlerinden kaynaklanan Türk lirası ödemeleri için kullandıkları mesajı,
- p) **K16 (DEF/DOV):** Merkez Bankasının Döviz Piyasalarında gerçekleştirilen Türk lirası karşılığı döviz işlemlerinden kaynaklanan Türk lirası ödemesi için kullandığı mesajı,
- r) **Likidite Senetleri:** Merkez Bankasının açık piyasa işlemleri çerçevesinde, vadesi 91 günü geçmeyecek şekilde kendi nam ve hesabına ihraç ettiği senetleri,
- s) **LBMA:** Londra Külçe Piyasası Birliğini (London Bullion Market Association),
- ş) **Merkez Bankası:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,
- t) **Merkez Bankası Ödeme Sistemleri:** EFT, EMKT ve İHS bileşenlerinden oluşan ödeme sistemlerini,

- u) **Piyasa İşlemleri Teminat Deposu (903 Numaralı Depo):** EMKT sistemine üye olan bankaların bu sistemde, EMKT sistemine üye olmayanların ise Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubeleri nezdinde açtırdıkları ve Türk lirası ve döviz piyasaları işlemleri için tesis ettikleri teminatların tutulduğu hesabı,²
- ü) **PVDS:** Piyasalar Veri Dağıtım Sistemini,
- v) **Uluslararası Menkul Kıymetler:** Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Eurobondları, HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarını ve IILM tarafından ihraç edilen kıymetler ile IILM tarafından kurulmuş özel amaçlı kuruluşlar tarafından ihraç edilen kıymetleri ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Döviz Piyasalarına Katılma Koşulları

Döviz Piyasalarına Katılma Koşulları

MADDE 4 - (1) Döviz Piyasalarına bankalar katılabilirler. Piyasalarda işlem yapmak isteyen bankaların;

- a) Merkez Bankası Ödeme Sistemlerine üye olan bankaların bu sistemde, üye olmayan bankaların ise Merkez Bankasının Ankara veya İstanbul Şubelerinden en az birinde, Teminat Deposu ile Devlet İç Borçlanma Senetleri Deposu veya Kira Sertifikaları Deposu açtırmış olmaları ve bahsi geçen hesaplar için taahhüname imzalamaları gerekir³.
- b) Noter onayından geçirilen "Döviz Piyasaları Banka Tanıtım Formu"nu (**Ek.1**) ve Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) düzenlemeleri çerçevesinde talep edilen bilgileri içeren "Döviz Piyasaları Yetkili Tanıtım Formu" nu (**Ek.2**),
- c) Noter huzurunda imzalanan "Döviz Piyasaları Taahhünamesi"ni (**Ek.3**),
- ç) Taahhünamelerde, Döviz Piyasaları Banka ve Yetkili Tanıtım Formlarında ve Döviz Piyasaları Müdürlüğü ile yapılan yazışmalarda imzası bulunacak banka yetkililerinin Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmış olan noter onaylı imza sirkülerini,
- d) Merkez Bankası tarafından, taahhünamelerdeki maddeler konusunda bilgilendirme yapıldığını, tek tek maddelerin içeriğini öğrendiklerini ve kabul ettiklerini gösteren bir yazıyı,
- e) Ayrıca, Türk Lirası Piyasalarına katılmak üzere ilgili müdürlüğe gönderilmemiş olması halinde,
  - 1) Kuruluş ana sözleşmelerini ve ticaret ünvanının değişmesi halinde güncel ana sözleşmenin yayımlandığı Ticaret Sicili Gazetesi'nin aslı veya noter onaylı örneğini,
  - 2) BDDK tarafından verilen kuruluş ile faaliyet izin yazılarının aslı veya noter onaylı örneğini⁴,
  - 3) BDDK tarafından verilen kuruluş ile faaliyet izinlerinin yayımlandığı Resmi Gazete'nin aslı veya noter onaylı örneğini⁵,

Merkez Bankası Döviz Piyasaları Müdürlüğüne göndermeleri gerekir.

(2) Bu şartları yerine getiren Bankalar, Döviz Piyasalarında işlem yapmak için başvurabilirler. Ancak, yukarıda sözü edilen şartların yerine getirilmiş olması, Merkez Bankasının bankalarla işlem yapmak zorunda olduğu anlamına gelmez.

² 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

³ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴ BDDK'nın kurulmasından önce, Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığının bankacılık faaliyet izin yazısı.

⁵ BDDK'nın kurulmasından önce, kuruluş ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararının yayımlandığı Resmi Gazete.

(3) Bu talimat çerçevesinde belirtilen ya da piyasada genel kabul görmüş standartlara veya teamüllere uymayan bankaların Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi, Merkez Bankasınca belirli bir süre için askıya alınabilir ya da iptal edilebilir. Ayrıca, Merkez Bankası uygun gördüğü hallerde, bu talimat çerçevesinde belirlenen Döviz Piyasaları işlemlerini sadece bazı bankalarla yapabilir.

(4) Bankalar yükümlülüklerini yerine getirmeleri şartıyla, Merkez Bankasına yazılı bildirimde bulunmak suretiyle piyasadan çıkabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Döviz Piyasaları Çalışma Esasları

Çalışma Esasları ve Saatleri

MADDE 5 - (1) Döviz Piyasalarında işlemler döviz cinsine veya işlem çeşidine göre değişebilmekle birlikte her iş günü saat 10.00-12.00 ve 13.00-15.30 arasında, yarım iş günü çalışılan günlerde ise 10.00-11.00 arasında gerçekleştirilir. Ancak, piyasa koşullarının gerektirmesi durumunda Merkez Bankası tarafından piyasa işlem saatlerinde tek taraflı olarak değişiklik yapılabileceği gibi, Merkez Bankası taraflı işlemler Merkez Bankası tarafından uygun görülmesi halinde söz konusu çalışma saatlerine bağlı olmaksızın da gerçekleştirilebilir.

(2) Merkez Bankası gerekli gördüğü hallerde, bu talimat kapsamındaki işlemleri geçici olarak durdurabilir, kaldırabilir veya niteliğini değiştirebilir.

(3) Merkez Bankası olağanüstü durumlarda ve gerekli gördüğünde Merkez Bankası Ödeme Sistemleri genel işleyişinde veya bankacılık sisteminde doğabilecek sistemik sorunları önleyebilmek amacıyla bu talimat kapsamında yer almayan tedbirleri uygulayabilir.

İletişim Bilgileri

MADDE 6 - (1) Döviz Piyasaları Müdürlüğünün iletişim bilgileri aşağıda yer almaktadır⁶:

Döviz Piyasaları Müdürlüğü

Tel : 216 - 773 52 00-23 (24 hat)

Faks: 216 - 773 52 28

e-posta: dovef@tcmb.gov.tr

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Döviz Piyasalarındaki İşlem Çeşitleri

Döviz Karşılığı Efektif Piyasası İşlemleri

MADDE 7 - (1) Bankalar efektiflerini Merkez Bankası Şubelerine teslim ederek muhabirlerine ödenmek üzere döviz talep edebilir ya da Merkez Bankasının muhabirlerine döviz ödeyerek Merkez Bankası Şubelerinden efektif alabilirler. Bu işlemlere ilişkin esaslar aşağıda yer almaktadır:

- Döviz Karşılığı Efektif Piyasası İşlemleri Merkez Bankasının gösterge niteliğindeki kur listesinde döviz ve efektif karşılıkları ilan edilen para birimleri üzerinden gerçekleştirilir.

⁶ 19 Haziran 2020 tarihi itibarıyla değişik

- b) Piyasada en az işlem limiti 50.000 ABD doları veya eşiti döviz olup, efektif tutarı 5.000'in katları olarak gerçekleştirilir.
- c) İşlemler piyasanın açık olduğu 10.00-12.00 ve 13.00-15.30 saatleri arasında gerçekleştirilir. ABD doları işlemleri aynı gün, bir gün ve spot valörlü olarak, diğer para birimlerine ilişkin işlemler ise bir gün veya spot valörlü olarak yapılır.
- ç) İşlemlerde kullanılan iskonto oranları Merkez Bankası tarafından ilan edilir.
- d) Bankaların söz konusu işlemleri gerçekleştirebilmesi için Merkez Bankası nezdinde teminat bulundurmaları gerekir.
- e) İşlem yapmak isteyen bankaların Döviz Piyasaları Müdürlüğünü telefonla arayarak işlem detaylarını bildirmeleri gerekir. İşlem detayları; yetkilinin ismi, bankanın EFT kodu ve ismi, alınacak veya satılacak efektif cinsi ve miktarı, karşılığında satılacak veya alınacak döviz cinsi, işlemin valörü, kupür bilgisi ve muhabir ismidir.
- f) İşlemlerin döviz tutarının Merkez Bankasınca yayımlanan gösterge niteliğindeki döviz alış kurundan hesaplanan Türk lirası karşılığı üzerinden 0,000048 (milyonda 48) oranında komisyon alınır.
- g) İşlem yapan bankaların saat 16.30'a kadar Döviz Piyasaları Müdürlüğünü telefonla arayarak mutabakat sağlamaları gerekir. Mutabakat sağlanmaması durumunda sorumluluk ilgili bankaya aittir. İşlemlerin teyit bildirimleri bankalara İhS aracılığıyla gönderilir.

Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasası İşlemleri

MADDE 8 - (1) Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasası İşlemlerine ilişkin genel esaslar, Merkez Bankasının taraf olduğu Türk lirası karşılığı döviz alım/satım işlemleri ve aracılık işlemleri aşağıda açıklanmaktadır:

a) Genel Esaslar

(1) Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasası İşlemleri ABD doları ve euro üzerinden gerçekleştirilir.

(2) Piyasada en az işlem limiti 1.000.000 ABD doları ve 1.000.000 euro olup, işlemler 1.000.000'un katları olarak gerçekleştirilir.

(3) İşlemler piyasanın açık olduğu 10.00-12.00 ve 13.00-15.30 saatleri arasında gerçekleştirilir. ABD doları işlemleri aynı gün, bir gün ve spot valörlü olarak, euro işlemleri ise bir gün veya spot valörlü olarak yapılır. Ancak, Merkez Bankası tarafından uygun görülmesi halinde Merkez Bankası tarafı işlemler piyasa çalışma saatlerine bağlı olmaksızın da gerçekleştirilebilir.

(4) Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasası İşlemlerinden kaynaklanan Türk lirası ödemelerinde Bankalarca K15(DEF/DOV), Merkez Bankasınca K16(DEF/DOV) mesajları kullanılır. Merkez Bankası bankalara Türk lirası ödemeleri için Döviz Efektif Ödeme İsteği (H04) mesajı gönderir.

b) Merkez Bankasının Taraf Olduğu Türk Lirası Karşılığı Döviz Alım/Satım İşlemleri

1) Türk Lirası Karşılığı Döviz Alım/Satım İhaleleri

Merkez Bankasınca açılacak döviz alım/satım ihalelerine ilişkin yöntem ve esaslar, miktar, faiz, kur, opsiyon kullanımları, ihale saatleri ve diğer gerekli bilgiler basın duyuruları ve/veya veri dağıtım şirketleri aracılığıyla ilan edilir. Söz konusu işlemlere ilişkin genel esaslar aşağıda yer almaktadır:

- i) Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar ile işlem yapılır.
- ii) Bankaların tekliflerini gönderebilmeleri için ihalelere ilişkin bilgiler ihale öncesinde ilan edilir.
- iii) Türk Lirası Karşılığı Döviz Alım/Satım İşlemleri ihale yöntemi ile gerçekleştirilir.
- iv) İhale yöntemi Merkez Bankası tarafından belirlenir.
- v) Bankalar son teklif verme saatine kadar tekliflerini İhS aracılığı ile gönderirler.
- vi) Bankalar verdikleri teklif tutarlarını ve fiyatları ihale süresince değiştiremez ve iptal edemezler.

- vii) İhaleye minimum 1.000.000 ve katları üzerinden teklif verilebilir.
- viii) Teklifler "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile iletir.
- ix) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda teklifler telefonla alınabilir. Telefonla teklif alınması durumunda teklifler, Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce verilir.
- x) Teklifin telefonla alınması durumunda, teklif bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankasının düzenleme ve değerlendirmeleri esastır.
- xi) İhaleye teklif verme süresi dışında gönderilen veya ihale mesaj bilgilerinde hata bulunan teklifler değerlendirmeye alınmaz. Saatlerin İhS/EFT merkezi saatine uyumlu olması gerekmektedir. Saatlerde farklılık olması durumunda İhS/EFT merkezi saati esas alınır.
- xii) İhaleye ilişkin sonuçların ilan edilmesinden sonra işlemlere ilişkin bilgiler kazanan bankalara İhS aracılığı ile gönderilir. Teklifleri telefonla alınan bankaların mutabakat yapmaları gerekir.
- xiii) Merkez Bankası taraflı Türk Lirası Karşılığı Döviz Alım/Satım İhalelerinde komisyon alınmaz, teminat ve limit aranmaz. Ancak, bankalara yapılacak ödemeler bankaların işlemlere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesinden sonra gerçekleştirilir.
- xiv) Merkez Bankası gerekli gördüğünde ihalenin her aşamasında ihale tutarlarını değiştirebilir veya ihaleyi iptal edebilir.
- xv) İşlem verileri Merkez Bankasının internet sitesinde düzenli olarak kamuoyuna açıklanır.

2) Türk Lirası Karşılığı Doğrudan Döviz Alım/Satım İşlemleri

Merkez Bankası gerekli gördüğü durumlarda Türk lirası karşılığı doğrudan döviz alabilir veya satabilir. Söz konusu işlemler Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar ile gerçekleştirilir.

- i) İşlemler telefon ya da Merkez Bankasınca uygun görülecek diğer yöntemlerle gerçekleştirilir.
- ii) Merkez Bankası taraflı doğrudan döviz satım işlemlerinde bankaların Türk lirası karşılıkları ödemesini takiben döviz ödemesi, döviz alım işlemlerinde ise bankaların döviz ödemesini takiben Türk lirası ödemesi yapılır. Bu işlemlerden komisyon alınmaz, teminat ve limit aranmaz.
- iii) İşlemlere ilişkin olarak bankaların aynı gün içerisinde mutabakat sağlaması zorunludur. Mutabakat sağlanmaması durumunda sorumluluk bankaya aittir.
- iv) İşlemin telefonla alınması durumunda, işlem bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankasının düzenleme ve değerlendirmeleri esastır.
- v) Mutabakat sonrası işlem teyitleri bankalara İhS aracılığıyla gönderilir.
- vi) İşlem verileri Merkez Bankasının internet sitesinde düzenli olarak kamuoyuna açıklanır.

Ayrıca talep eden bankalar Merkez Bankasına doğrudan döviz satabilir.⁷

- i) Bankalar döviz satım taleplerini Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkisi bulunan kişilerce ve telefon aracılığı ile Döviz Piyasaları Müdürlüğüne iletirler.
- ii) Bankalara yapılacak Türk lirası ödemeleri bankaların işlemlere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesinden sonra gerçekleştirilir.

⁷ 21 Kasım 2022 tarihi itibarıyla değişik

c) Aracılık İşlemleri

Merkez Bankası Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasasında aracılık işlemi yapabilir.

(1) Merkez Bankasının aracılık ettiği Türk Lirası Karşılığı Döviz Piyasasında Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili tüm bankalar işlem yapabilir.

(2) Merkez Bankasının aracılık edilen Türk Lirası Karşılığı Döviz Alım/Satım İşlemleri Merkez Bankasınınca belirlenen limitler dahilinde teminat karşılığı yapılır.

(3) Talep ve teklifler Döviz Piyasaları Müdürlüğüne telefon ile bildirilir.

(4) En iyi talep ve teklifler ile gerçekleşen işlemler ilan edilir.

(5) Gerçekleşen işlemlerde muhatap Merkez Bankası olup, alım satım yapan taraflar birbirlerini bilmezler.

(6) Bankalarca verilen talep ve teklifler piyasa çalışma saatleri içinde değiştirilebilir, gerçekleşmedikleri takdirde piyasa kapanışında iptal edilir.

(7) Merkez Bankasınınca aracılık edilen Türk Lirası Karşılığı Döviz Alım/Satım İşlemlerinde işlem kuru üzerinden hesaplanan Türk lirası tutarının 0,000048'i (milyonda 48) oranında komisyon alınır.

(8) Bankaların gerçekleştirdikleri karşılaşan işlemleri aynı gün saat 16.30'a kadar teyit etmeleri gerekmektedir. İşlem bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankasının düzenleme ve değerlendirmeleri esastır.

Döviz ve Altın Karşılığı Swap İşlemleri

MADDE 9 - (1) Döviz ve Altın Karşılığı Swap İşlemlerine ilişkin genel esaslar aşağıda açıklanmaktadır:

a) Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası İşlemleri

(1) İşlemler Merkez Bankası nam ve hesabına Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar ile kotasyon yöntemiyle gerçekleştirilir.

(2) Kotasyon işlemlerinde uygulanacak forward kur, valör, vade, Türk lirası ve ABD doları faiz/getiri bilgileri saat 10.00 ve 12.15'te PVDS aracılığı ile DV013 sayfasında ilan edilir.

(3) Merkez Bankası Ödeme Sistemleri üyesi bankalar taleplerini "İhale Kodu" 13 olarak işaretlenmiş "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile İhS aracılığıyla iletirler.

(4) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda talepler Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce telefonla iletilebilir.

(5) Taleplerin telefonla alınması durumunda, talep bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır, uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankası düzenleme ve değerlendirmeleri esas alınır.

(6) Tam iş günlerinde 10.00-12.00 saatleri arasında aynı gün valörlü, 13.00-15.30 saatleri arasında bir sonraki iş günü valörlü işlemler gerçekleştirilebilir, yarım iş günlerinde işlem gerçekleştirilebilir.

(7) İşlemler en az 1.000.000 ABD doları ve katları şeklinde gerçekleştirilebilir.

(8) Merkez Bankası Türk Lirası Swap Satış (döviz spot alış-forward satış) İşlemleri için ilan edilecek forward satış kur hesaplamasında;

- i) Bir iş günü önce ilan edilmiş olan Merkez Bankası gösterge niteliğindeki ABD doları döviz alış kuru kullanılır.
- ii) İşlem gününde Merkez Bankası tarafından belirlenecek Türk lirası faizi/getiri oranı ve ABD doları faizi/getiri oranı kullanılır.
- iii) İşlem faizleri/getirileri yıllık olarak hesaplanır ve faiz/getiri hesabında sene 360 gün olarak kabul edilir.
- iv) İlan edilecek forward kur tam ve tamın yüz milyonda biri ve katları (Örnek: x,xxxxxxx1; x,xxxxxxx9 vb.) şeklinde tanımlanır.
- v) Merkez Bankası Gösterge Niteliğindeki ABD Doları Döviz Alış Kuru * (1+(Türk lirası faizi/getirisi * gün sayısı/360)) / (1+(döviz faizi/getirisi * gün sayısı/360)) formülü kullanılır.

(9) Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları İhaleleri ile Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası İşlemleri ve Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İhalelerinin valör tarihinde yapılması gereken ödemeleri/taahhütleri ile aynı tarihte vadesi gelen tutarları, Türk lirası ve ilgili döviz cinsinden ayrı ayrı banka bazında mahsup edilerek sadece aradaki farklar bankalara ödenir veya bankalardan tahsil edilir (netleştirme yapılır).⁸

(10) Netleştirme sonrasında işlemlere ilişkin bilgiler işlem yapan bankalara İhS aracılığı ile gönderilir. Bankalara Merkez Bankası tarafından yapılacak fark ödemeleri bankaların işlemlere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesinden sonra gerçekleştirilir.

(11) Türk Lirası Swap Satış İşlemleri;

- i) Valör tarihinde işlem yapan bankanın işlem tutarı dövizli Merkez Bankasına ödemesi, Merkez Bankasının ise döviz tutarının bir gün önceki Merkez Bankası gösterge niteliğindeki döviz alış kuru ile hesaplanan Türk lirası karşılığını bankaya ödemesi,
- ii) Vade tarihinde ise bankanın işlem tarihinde ilan edilmiş (döviz faizinin/getirisinin Türk lirası faizi/getirisi ile netleştirildiği) forward kur ve işlem döviz tutarı ile hesaplanan Türk lirası tutarını Merkez Bankasına ödemesi, Merkez Bankasının ise işleme konu döviz tutarını bankaya aynen iade etmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(12) İşlemlerden komisyon alınmaz.

(13) İşlemler teminat karşılığı yapılır.

(14) Bankalarca verilecek döviz tutarları yabancı para zorunlu karşılık yükümlülüklerine sayılmaz.

b) Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İhalesi İşlemleri

(1) İşlemler geleneksel (çoklu fiyat) ihale yöntemiyle ve ABD doları veya euro karşılığı Türk lirası cinsinden gerçekleştirilir.

(2) İhalelere Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar katılabilir.

(3) İhalelere ilişkin miktar, valör, vade, başlangıç ve bitiş saati bilgileri ihale yapılan günlerde saat 10.00'da PVDS aracılığı ile DV015 sayfasında ilan edilir.

(4) Aynı gün valörlü olarak düzenlenecek ihaleler saat 10.00-10.30 arasında, ertesi iş günü valörlü olarak düzenlenecek ihaleler ise saat 13.30-14.00 arasında gerçekleştirilir.

(5) Yarım iş günlerinde ihale düzenlenebilir.

(6) Bankalar miktar ve swap puanı bilgilerini içeren ihale tekliflerini "İhale Kodu" 15 olarak işaretlenmiş "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile İhS aracılığıyla iletirler.

(7) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda teklifler Merkez Bankası Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce telefonla iletilebilir.

(8) Tekliflerin telefonla alınması durumunda, teklif bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır, uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankası düzenleme ve değerlendirmeleri esas alınır.

(9) İhaleye teklif verme süresi dışında gönderilen veya ihale mesaj bilgilerinde hata bulunan teklifler değerlendirmeye alınmaz. Saatlerin İhS/EFT merkezi saatine uyumlu olması gerekir. Saatlerde farklılık olması durumunda İhS/EFT merkezi saati esas alınır.

(10) Teklif miktarı en az 1.000.000 ilgili döviz cinsi ve katları şeklinde olmalıdır.

(11) İhale sonuçları PVDS aracılığıyla DV015 sayfasında, teknik nedenlerle yaşanabilecek gecikmeler dışında, ihale süresinin bitimini takip eden 30 (otuz) dakika içinde ilan edilir.

(12) İhale yoluyla gerçekleştirilecek swap işlemleri valörde döviz karşılığı Türk lirası satışı şeklinde gerçekleştirilir. İşlemlerde;

⁸ 19 Mart 2020 tarihi itibarıyla değişik

- i) Valör tarihinde banka ihaleyle belirlenen döviz tutarını Merkez Bankasına öder. Merkez Bankası ise "İhale Tarihinden Önceki İş Gününde İlan Edilen Merkez Bankası Gösterge Niteliğindeki İlgili Döviz Alış Kuru" (Döviz Kuru) ile hesaplanan Türk lirası karşılığını bankaya öder.
- ii) Vade tarihinde ise banka aşağıda (iii) numaralı fıkrada belirtilen yöntemle hesaplanan Türk lirası tutarını Merkez Bankasına öder. Merkez Bankası ise işleme konu döviz tutarını bankaya aynen iade eder.
- iii) Vade tarihinde bankanın ödeyeceği Türk lirası tutarı, "İhalede kazanılan döviz tutarı * (İhale Tarihinden Önceki İş Gününde İlan Edilen Merkez Bankası Gösterge Niteliğindeki İlgili Döviz Alış Kuru + (İhalede kazanan teklife ait swap puanı/10.000))" formülü ile hesaplanır.

(13) Swap puanı teklifleri tam ve tamın yüzde biri ve katları (Örnek: x.xxx,x1; x.xxx,x9 vb.) şeklinde tanımlanır ve bunlar dışında küsurat kullanılmaz.

(14) Her bir bankanın ihalede verebileceği maksimum teklif tutarı toplam ihale tutarının yüzde 50'si ile sınırlıdır.

(15) İhalelerde komisyon alınmaz.

(16) İhalede kesildiği fiyatta birden fazla teklif olması halinde dağıtım oransal olarak (pro rata) yapılır. Çıkan tutarlar ilgili döviz cinsine göre 5.000 ABD doları/euro ve katları olarak yuvarlanır.

(17) Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları İhaleleri ile Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası İşlemleri ve Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İhalelerinin valör tarihinde yapılması gereken ödemeleri/tahsilatları ile aynı tarihte vadesi gelen tutarları, Türk lirası ve ilgili döviz cinsinden ayrı ayrı banka bazında mahsup edilerek sadece aradaki farklar bankalara ödenir veya bankalardan tahsil edilir (netleştirme yapılır).⁹

(18) Netleştirme sonrasında işlemlere ilişkin bilgiler işlem yapan bankalara İhS aracılığı ile gönderilir. Bankalara Merkez Bankası tarafınca yapılacak fark ödemeleri bankaların işlemlere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesinden sonra gerçekleştirilir.

(19) İşlemler teminat karşılığı yapılır.

(20) Bankalarca verilecek döviz tutarları yabancı para zorunlu karşılık yükümlülüklerine sayılmaz.

c) Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası İşlemleri

(1) İşlemler Merkez Bankası nam ve hesabına Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalarla kotasyon yöntemiyle ve safi gram üzerinden gerçekleştirilir.

(2) Kotasyon işlemlerinde uygulanacak Türk lirası cinsinden altın safi kilogram spot ve vadeli fiyatları, Türk lirası faiz/getiri ve altın faiz/getiri oranları ile valör ve vade tarihlerine ilişkin bilgiler saat 10.00'da ve 13.00'te PVDS aracılığı ile DV014 sayfasında ilan edilir.

(3) Bankalar "İhale Kodu" 14 olarak işaretlenmiş taleplerini "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile İhS aracılığıyla iletirler.

(4) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda talepler Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce telefonla iletilebilir.

(5) Taleplerin telefonla alınması durumunda, talep bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır, uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankası düzenleme ve değerlendirmeleri esas alınır.

(6) Tam iş günlerinde 10.00-12.00 saatleri arasında aynı gün valörlü, 13.00-15.30 saatleri arasında bir sonraki iş günü valörlü işlemler gerçekleştirilebilir, yarım iş günlerinde işlem gerçekleştirilebilir.

(7) İşleme konu olan altınlar en az 995/1000 saflıkta, en az 1 kilogramlık barlar halinde ve LBMA sertifikalı rafinerilerde üretilmiş standart altın olması gerekir.

(8) Merkez Bankasına teslim edilecek altınlarla ilişkin bildirimler Merkez Bankasına ve Borsa İstanbul'a en geç işlemin valöründe saat 15.30'a kadar iletir.

(9) İşleme konu altınların Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına fiziki olarak teslimi işlem valöründe saat 16.00'ya kadar gerçekleştirilir.

⁹ 19 Mart 2020 tarihi itibarıyla değişik

(10) Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Piyasası İşlemleri, diğer Döviz Piyasası işlemlerinden bağımsız olarak kendi içinde netleştirilir. Buna göre, valör tarihinde yapılması gereken ödemeler/tahsilatlar ile aynı tarihte vadesi gelen tutarlar, Türk lirası cinsinden, banka bazında mahsup edilerek sadece aradaki farklar bankalara ödenir veya bankalardan tahsil edilir.

(11) Türk Lirası Karşılığı Altın Swap Alım İşlemleri;

- i) Valör tarihinde işlem yapan bankanın en az işlem tutarı kadar altını Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına fiziki olarak teslim etmesi, sonrasında Merkez Bankasının Türk lirası karşılığını bankaya ödemesi,
- ii) Vade tarihinde ise bankanın işlem tarihinde üzerinde anlaşılan (altın faizinin/getirisinin Türk lirası faizi/getirisi ile netleştirildiği) forward altın fiyatı ile hesaplanan Türk lirası tutarını Merkez Bankasına ödemesi sonrasında Merkez Bankasının işleme konu altınları işlemi yapan bankaya aynen iade etmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(12) Türk lirası Karşılığı Altın Swap Alım İşlemlerinde ilan edilecek forward altın fiyatının hesaplanmasında;

- i) İşlem gününde Merkez Bankası tarafından belirlenecek Türk lirası ve altın faizi/getiri oranları kullanılır.
- ii) İşlem faizleri/getirileri yıllık olarak hesaplanır ve faiz/getiri hesabında sene 360 gün olarak kabul edilir.
- iii) İlan edilecek spot ve forward fiyatlar tam ve tamın yüzde biri ve katları (Örnek: xxx.xxx,x1; xxx.xxx,x9 vb.) şeklinde tanımlanır.
- iv) "Altının Türk lirası fiyatı * (1+(Türk lirası faiz oranı/getirisi * gün sayısı/360)) / (1+(altın faizi/getirisi * gün sayısı/360))" formülü kullanılır.

(13) İşlemlerden komisyon alınmaz.

(14) İşlemler teminat karşılığı yapılır.

d) Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası İşlemleri

(1) İşlemler Merkez Bankası nam ve hesabına Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalarla kotasyon yöntemiyle alım/satım yönünde ve safi gram üzerinden gerçekleştirilir.

(2) Kotasyon işlemlerinde uygulanacak altın safi kilogram spot ve vadeli fiyatları, ABD doları faiz/getiri ve altın faiz/getiri oranları ile valör ve vade tarihlerine ilişkin bilgiler, saat 10.00'da ve 13.00'te PVDS aracılığı ile DV017 sayfasında ilan edilir.

(3) Bankalar "İhale Kodu" 17 olarak işaretlenmiş taleplerini "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile İhS aracılığıyla iletirler.

(4) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda talepler Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce telefonla iletilebilir.

(5) Taleplerin telefonla alınması durumunda, talep bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır, uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankası düzenleme ve değerlendirmeleri esas alınır.

(6) Tam iş günlerinde 10.00–12.00 saatleri arasında aynı gün valörlü, 13.00–15.30 saatleri arasında bir sonraki iş günü valörlü işlemler gerçekleştirilebilir, yarım iş günlerinde işlem gerçekleştirilebilir.

(7) İşleme konu olan altınların en az 995/1000 saflıkta, en az 1 kilogramlık barlar halinde ve LBMA sertifikalı rafinerilerde üretilmiş standart altın olması gerekir.

(8) Döviz Karşılığı Altın Swap Alım İşlemlerinde;

- i) Merkez Bankasına teslim edilecek altınlarla ilişkin bildirimler, Merkez Bankasına ve Borsa İstanbul'a en geç işlem valöründe saat 15.30'a kadar iletilir.
- ii) Gerçekleşen işlemler sonucu bankalara ABD doları ödemesi, işlem valöründe Borsa İstanbul'un altınların teslim alındığını Merkez Bankasına iletmesinden sonra gerçekleştirilir.

(9) Döviz Karşılığı Altın Swap Satım İşlemlerinde;

- i) Merkez Bankası tarafından ABD doları bedelinin işlem valöründe en geç saat 15.30'a kadar tahsil edilmesi durumunda, altınlar aynı gün bankaların Borsa İstanbul nezdindeki saklama hesaplarına fiziki olarak teslim edilir.
- ii) Merkez Bankası tarafından ABD doları tahsilatının işlem valöründe saat 15.30'a kadar tahsil edilmemesi durumunda ise işlem miktarının tamamının Türk lirası karşılığı kadar teminata bloke konulur ve altınlar aynı gün bankaların Borsa İstanbul nezdindeki saklama hesaplarına fiziki olarak teslim edilir.

(10) İşleme konu altınların Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına veya Merkez Bankası saklama hesabından bankaların Borsa İstanbul nezdindeki saklama hesaplarına fiziki olarak teslimi işlem valöründe/vadesinde saat 16.00'ya kadar gerçekleştirilir.

(11) Döviz Karşılığı Altın Swap Piyasası İşlemleri, diğer Döviz Piyasası işlemlerinden bağımsız şekilde, alım ve satım olarak ayrı ayrı kendi içerisinde netleştirilir. Buna göre, valör tarihinde yapılması gereken ödemeler/taahhütler ile aynı tarihte vadesi gelen tutarlar, ABD doları cinsinden, banka bazında mahsup edilerek sadece aradaki farklar bankalara ödenir veya bankalardan tahsil edilir.

(12) Döviz Karşılığı Altın Swap Alım İşlemleri;

- i) Valör tarihinde işlem yapan bankaların en az işlem tutarı kadar altını Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası saklama hesabına fiziki olarak teslim etmesi, sonrasında Merkez Bankasının ABD doları karşılığını bankalara ödemesi,
- ii) Vade tarihinde ise bankaların işlem tarihinde üzerinde anlaşılan (altın faizinin/getirisinin ABD doları faizi/getirisi ile netleştirildiği) forward altın fiyatı ile hesaplanan ABD doları tutarını Merkez Bankasına ödemesi, Merkez Bankasının ise işleme konu altınları işlem yapan bankalara aynen iade etmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(13) Döviz Karşılığı Altın Swap Satım İşlemleri;

- i) Valör tarihinde işlem yapan bankaların spot altın fiyatı ile hesaplanan ABD doları tutarını Merkez Bankasına ödemesi, Merkez Bankasının ise işleme konu altınları ilgili bankaların Borsa İstanbul nezdindeki saklama hesaplarına fiziki olarak teslim etmesi,
- ii) Vade tarihinde ise bankaların işleme konu altınları Merkez Bankasının Borsa İstanbul nezdindeki saklama hesabına aynen iade etmesi, Merkez Bankasının ise işlem tarihinde üzerinde anlaşılan (altın faizinin/getirisinin ABD doları faizi/getirisi ile netleştirildiği) forward altın fiyatı ile hesaplanan ABD doları tutarını bankalara ödemesi suretiyle gerçekleştirilir.

(14) Döviz Karşılığı Altın Swap Alım-Satım İşlemlerinde ilan edilecek forward altın fiyatının hesaplanmasında;

- i) İşlem gününde Merkez Bankası tarafından belirlenecek ABD doları ve altın faizi/getiri oranları kullanılır.
- ii) İşlem faizleri/getirileri yıllık olarak hesaplanır ve faiz/getiri hesabında sene 360 gün olarak kabul edilir.
- iii) İlan edilecek spot ve forward fiyatlar tam ve tamın yüzde biri ve katları (Örnek: xxx.xxx,x1; xxx.xxx,x9 vb.) şeklinde tanımlanır.
- iv)
$$"(1 \text{ kilogram altının ABD doları fiyatı} * (1 + (\text{ABD doları faiz oranı/getirisi} * \text{gün sayısı}/360))) / (1 + (\text{altın faizi/getirisi} * \text{gün sayısı}/360))"$$
 formülü kullanılır.

(15) İşlemlerden komisyon alınmaz.

(16) Bankalarca verilecek altınlar yabancı para zorunlu karşılık yükümlülüklerine sayılmaz.

(17) İşlemler teminat karşılığı yapılır.

e) Altın Karşılığı Türk Lirası Swap İhalesi İşlemleri

(1) İşlemler Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalarla geleneksel (çoklu fiyat) ihale yöntemiyle gerçekleştirilir.

(2) İhaleye ilişkin bilgiler ihale yapılan günlerde saat 11.00'de PVDS aracılığı ile DV016 sayfasında ilan edilir.

(3) İhaleler saat 15.00-15.30 arasında gerçekleştirilir, yarım iş günlerinde ihale düzenlenmez.

(4) Bankalar miktar ve kilogram cinsinden forward altın fiyatına ilişkin bilgileri içeren ihale tekliflerini "İhale Kodu" 16 olarak işaretlenmiş "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile İhS aracılığıyla iletir.

(5) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda teklifler telefonla alınabilir. Telefonla alınan tekliflerin Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce verilmesi gerekmektedir.

(6) Tekliflerin telefonla alınması durumunda, teklif bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankasının düzenleme ve değerlendirmeleri esas alınır.

(7) İhaleye teklif verme süresi dışında gönderilen veya ihale mesaj bilgilerinde hata bulunan teklifler değerlendirmeye alınmaz. Saatlerin İhS/EFT merkezi saatine uyumlu olması gerekir ve saatlerde farklılık olması durumunda İhS/EFT merkezi saati esas alınır.

(8) İhale sonuçları PVDS aracılığı ile DV016 sayfasında, teknik nedenlerle yaşanabilecek gecikmeler dışında, ihale süresinin bitimini takip eden 1 saat içinde ilan edilir.

(9) İşleme konu olan altınların en az 995/1000 saflıkta, en az 1 kilogramlık barlar halinde ve LBMA sertifikalı rafinerilerde üretilmiş standart altın olması gerekir.

(10) Teklifler safi kilogram şeklinde iletilir.

(11) İhale yoluyla gerçekleştirilecek swap işlemleri valörde altın karşılığı Türk lirası satışı şeklinde gerçekleştirilir. İşlemlerde;

- i) Valör tarihinde banka, ihaleyle belirlenen altını İngiltere Merkez Bankası ve/veya Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına yatırır, Merkez Bankası ise söz konusu altınların bir önceki iş günü ilan edilen LBMA altın sabah (a.m.) fiksing fiyatı ve "İhale Tarihinden Önceki İş Gününde İlan Edilen Merkez Bankası Gösterge Niteliğindeki ABD Doları Döviz Alış Kuru" (Döviz Kuru) ile hesaplanan (Spot Altın Fiyatı) Türk lirası karşılığını bankaya öder.
- ii) Vade tarihinde ise banka, ihale ile belirlenen forward altın fiyatıyla hesaplanan Türk lirası tutarını Merkez Bankasına öder. Merkez Bankası ise işleme konu altınları bankaya aynen iade eder.

(12) Forward altın fiyatı teklifleri tam ve tamın yüzde biri ve katları (Örnek: xxx.xxx,x1; xxx.xxx,x9 vb.) şeklinde tanımlanır ve bunlar dışında küsurat kullanılmaz.

(13) Her bir bankanın ihalede verebileceği maksimum teklif tutarı toplam ihale tutarının %50'si ile sınırlıdır.

(14) İhalelerde komisyon alınmaz.

(15) İhalenin kesildiği fiyatta birden fazla teklif olması halinde, söz konusu tekliflerin tamamı karşılır.

(16) Valör tarihinde bankanın ihaleyle belirlenen altın tutarını Borsa İstanbul ve/veya İngiltere Merkez Bankası nezdindeki Merkez Bankası hesabına eksik aktarması durumunda, eksik kalan tutarın tamamlanması gerekir.

(17) İşlemler Borsa İstanbul ve/veya İngiltere Merkez Bankası aracılığıyla gerçekleştirilir. İşleme konu altınlar Borsa İstanbul ve/veya İngiltere Merkez Bankası nezdindeki Merkez Bankası hesabına işlem valöründe TSi 16.00'ya kadar yatırılır.

(18) Altın Karşılığı Türk lirası Swap İhalesi İşlemleri, diğer Döviz Piyasası işlemlerinden bağımsız olarak, kendi içerisinde netleştirilir. Bu doğrultuda valör tarihinde yapılması gereken ödemeler/taahhütler ile aynı tarihte vadesi gelen tutarlar, Türk lirası cinsinden, banka bazında mahsup edilerek sadece aradaki farklar bankalara ödenir veya bankalardan tahsil edilir.

(19) Netleştirme sonrasında işlemlere ilişkin bilgiler işlem yapan bankalara İhS aracılığı ile gönderilir. Bankalara Merkez Bankasınca yapılacak fark ödemeleri bankaların işlemlere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesinden sonra gerçekleştirilir.

(20) İşlemler teminat karşılığı yapılır.

(21) Bankalarca verilecek altınlar yabancı para zorunlu karşılık yükümlülüklerine sayılmaz.

Döviz Depo Piyasası İşlemleri

MADDE 10 - (1) Döviz Depo Piyasasında işlem yapmaya yetkili tüm bankalar işlem yapabilir.

(2) Döviz Depo İşlemleri Merkez Bankasınca belirlenen koşullar ve limitler dahilinde teminat karşılığı yapılır.

(3) İşlemler ABD doları ve euro üzerinden saat 10.00-12.00 ile 13.00-15.30 arasında gerçekleştirilir.

(4) Döviz Depo Piyasasında işlemler aynı gün, bir gün veya spot valörlü olarak yapılır. Ancak, aynı gün valörlü euro işlemleri saat 12.00'ye, ABD doları işlemleri ise saat 15.00'e kadar gerçekleştirilir.

(5) Talep ve teklifler Döviz Piyasaları Müdürlüğüne telefon ile bildirilir.

(6) Döviz Depo İşlemlerinde en az işlem limiti 1.000.000 ABD doları ve 1.000.000 euro olup, işlemler 1.000.000'un katları olarak gerçekleştirilir.

(7) Talep ve tekliflerde faiz yıllık olarak belirlenir. Faiz hesabında sene 360 gün olarak kabul edilir. Faizlerin küsurları; 1/1, 1/2, 1/4 ya da 1/8 olarak tanımlanır, bunların dışında küsurlar kullanılmaz. Merkez Bankası taraflı işlemlerde küsurlar şartı aranmaz.

(8) Talep ve teklifler bildirilirken, tutarların bölünebilir olup olmadıklarının belirtilmesi gerekmektedir. Belirtilmemesi durumunda bölünemez olarak kabul edilir. Bölünebilir talep ya da teklif kısmen karşılanabilir.

(9) En iyi talep ve teklifler ile gerçekleşen işlemler ilan edilir.

(10) İşlemlerin muhatabı Merkez Bankası olup, alım/satım işlemini yapan bankalar birbirlerini bilmezler.

(11) Bankalarca verilen talep ve teklifler gün içinde değiştirilebilir, gerçekleşmedikleri takdirde piyasa kapanışında iptal edilir.

(12) Bankaların gerçekleştirdikleri depo işlemlerini aynı gün saat 16.30'a kadar teyit etmeleri gerekir. Mutabakat sağlanmaması durumunda sorumluluk ilgili bankaya aittir.

(13) İşlem bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankasının düzenleme ve değerlendirmeleri esastır.

(14) İşlem komisyonu, döviz tutarının Merkez Bankasınca yayımlanan gösterge niteliğindeki döviz alış kurundan hesaplanan Türk lirası karşılığının 0,0001 (onbinde 1)'inden az olmamak koşuluyla tahakkuk eden faiz tutarının (bir önceki iş günü belirlenen döviz alış kurundan hesaplanan) Türk lirası karşılığının yarısını geçmeyecek şekilde sınırlandırılarak, 0,10 (yüzde 10) oranında tahsil edilir.

(15) Bankalarca Döviz Depo Piyasasında borç verilen tutarlar yabancı para zorunlu karşılık yükümlülüklerine sayılmaz.

(16) Bankalar, Merkez Bankasınca uygun görülmesi durumunda Döviz Depo Piyasasında Merkez Bankası taraflı işlem yapabilir.

(17) Döviz Piyasaları Müdürlüğü nezdindeki Döviz Piyasaları işlem limitlerini aşmamak kaydıyla, Teminat Döviz Depoları için belirlenen şartlarda Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalardan Döviz Depo Alım İşlemi yapılabilir.

(18) Merkez Bankasının ABD doları ve euro için borç alma/verme faiz oranları ile depo vadeleri kamuoyuna açıklanır. Merkez Bankası taraflı işlemlerde faiz oranları duyurulur.

(19) Gerçekleşen depo işlemleri Merkez Bankasının internet sitesinde düzenli olarak kamuoyuna açıklanır.

Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları İşlemleri

MADDE 11 – (1) Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar ile işlem yapılır.

(2) Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları İşlemleri ihale yöntemi ile gerçekleştirilir.

(3) İhalede miktar ihalesi yöntemi kullanılır.

(4) İşlem teklifi miktarı en az 1.000.000 ABD doları ve katları olmalıdır.

(5) İşlemlerde uygulanacak ABD doları ve Türk lirası faiz/getiri oranları Merkez Bankası tarafından belirlenir.

(6) İhalede verebilecek maksimum teklif tutarı toplam ihale tutarının yüzde 30'u ile sınırlıdır.¹⁰

(7) İhale miktarı PVDS aracılığı ile saat 10.30'da DV011 sayfasında ilan edilir.¹¹

(8) Teklifler İhS aracılığıyla 10.30-10.45 saatleri arasında alınır.¹²

(9) İhaleler için teklif göndermek isteyen Merkez Bankası Ödeme Sistemleri üyesi bankalar "İhale Teklifi (H05)" mesajını gönderirler. Mesajda yer alan "İhale Kodu" alanında "8 Döviz İhalesi" seçilir.

(10) İhale sonucu saat 11.00'de PVDS aracılığı ile DV011 sayfasında ilan edilir.¹³

¹⁰ 12 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla değişik

¹¹ 31 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla değişik

¹² 31 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla değişik

¹³ 31 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla değişik

- (11) İşlemlerin Türk Lirası karşılığı döviz depo miktarı hesaplanırken bir iş günü önce ilan edilmiş olan Merkez Bankası gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru kullanılır.
- (12) İşlemlerde yıllık faiz kullanılır ve faiz hesabında sene 360 gün olarak kabul edilir.
- (13) İhS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İhS üyesi olmaması durumunda teklifler telefonla alınabilir. Telefonla alınan tekliflerde, teklifler Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce verilir.
- (14) Teklifin telefonla alınması durumunda, teklif bilgileri ile ilgili her türlü uyumsuzlukta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankası düzenleme ve değerlendirmeleri esastır.
- (15) İhaleye teklif verme süresi dışında gönderilen veya ihale mesaj bilgilerinde hata bulunan teklifler değerlendirmeye alınmaz. Saatlerin İhS/EFT merkezi saatine uyumlu olması ve saatlerde farklılık olması durumunda İhS/EFT merkezi saatinin esas alınması gerekir.
- (16) İhaleye ilişkin sonuçların ilan edilmesinden sonra işlemlere ilişkin bilgiler kazanan bankalara İhS aracılığı ile gönderilir. Teklifleri telefonla alınan bankaların mutabakat yapmaları gerekir.
- (17) İşlemlerden kaynaklanan Türk lirası ödemelerinde bankalarca K15, Merkez Bankasınca K16 mesajları kullanılır. "Alt İşlem Türü" alanında DOV seçilir. Merkez Bankası bankalara Türk Lirası ödemeleri için Merkez Bankası Piyasa İşlemleri (H04) mesajı gönderir.
- (18) Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları İhaleleri ile Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap Piyasası İşlemleri ve Döviz Karşılığı Türk Lirası Swap İhalelerinin valör tarihinde yapılması gereken ödemeleri/tahsilatları ile aynı tarihte vadesi gelen tutarları, Türk lirası ve ilgili döviz cinsinden ayrı ayrı banka bazında mahsup edilerek sadece aradaki farklar bankalara ödenir veya bankalardan tahsil edilir (netleştirme yapılır).¹⁴
- (19) İşlemler teminat karşılığı yapılır.
- (20) İhalelerde komisyon alınmaz ancak, bankalara yapılacak fark ödemeleri bankaların işlemlere ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmelerinden sonra gerçekleştirilir.¹⁵
- (21) Merkez Bankası gerekli gördüğünde ihalenin her aşamasında ihale tutarlarını değiştirebilir veya ihaleyi iptal edebilir.
- (22) İşlem verileri Merkez Bankasının internet sitesinde düzenli olarak kamuoyuna açıklanır.

Türk Lirası Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri

MADDE 12 – (1) İhalelere Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankalar katılabilir.

(2) İşlemler geleneksel (çoklu fiyat) ihale yöntemi ile gerçekleştirilir.

(3) Her bir bankanın ihalede verebileceği maksimum teklif tutarı toplam ihale tutarının yüzde 20'si ile sınırlıdır.

(4) İşlemlerin vadesinde; Türk lirası ve döviz tutarlarının karşılıklı değişimi yapılmaz, bunun yerine tutarlar Türk lirası olarak netleştirilir. Netleştirme işlemi bankalara/bankalardan vade tarihinde kur farkından doğacak tutarın ödenmesi/tahsil edilmesi şeklinde yapılır. Buna göre;

- i) Vadede satım ihalelerinde ihalede bankanın kazandığı kurun vade tarihinde ilan edilen Merkez Bankası gösterge niteliğindeki ABD doları döviz alışı kurundan büyük olması halinde, kur farkı ile kazanılan tutarın çarpılması sonucu elde edilecek Türk lirası tutarı Merkez Bankası tarafından tahsil edilirken, kazanılan kurun söz konusu gösterge kurdan küçük olması halinde ise kur farkı ile kazanılan tutarın çarpılması sonucu elde edilecek Türk lirası tutarı Merkez Bankası tarafından ödenir.
- ii) Vadede alım ihalelerinde ihalede bankanın kazandığı kurun vade tarihinde ilan edilen Merkez Bankası gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kurundan büyük olması halinde, kur farkı ile kazanılan tutarın çarpılması sonucu elde edilecek Türk lirası tutarı Merkez Bankası tarafından ödenirken, küçük olması halinde ise kur farkı ile kazanılan tutarın çarpılması sonucu elde edilecek Türk lirası tutarı Merkez Bankası tarafından tahsil edilir.
- iii) İhalede bankanın kazandığı kur ile vade tarihinde ilan edilen ilgili Merkez Bankası gösterge kuru arasında fark olmaması halinde herhangi bir ödeme/tahsilat yapılmaz.

¹⁴ 19 Mart 2020 tarihi itibarıyla değişik

¹⁵ 29 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla değişik

- (5) Vade tarihinin Türkiye'de resmi tatil veya yarım iş gününe denk gelmesi durumunda takip eden ilk iş günü vade tarihli olarak düzenlenir.
- (6) Yarım iş günlerinde ihale düzenlenmez.
- (7) İhalelerde komisyon alınmaz.
- (8) İşlem teklifi miktarı en az 1.000.000 ABD doları ve katları olmalıdır.
- (9) İhale bilgileri PVDS aracılığı ile saat 16.00'da DV012 sayfasında ilan edilir.
- (10) Teklifler ihale ilanını takip eden 5 (beş) dakika içinde Merkez Bankası Ödeme Sistemleri İhale Sistemi (İHS) aracılığıyla alınır.¹⁶
- (11) H05 mesajındaki ihale kodu alanına "11 - TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemi" yazılır.
- (12) Teklifler ABD doları miktarı ve ilan edilen vade için ABD doları/Türk lirası kurunu (fiyatını) içerecek şekilde "İhale Teklifi (H05)" mesajı ile iletilir.
- (13) İhale sonuçları PVDS aracılığı ile DV012 sayfasında, teknik nedenlerle yaşanabilecek gecikmeler dışında ihale süresinin bitimini takip eden 10 (on) dakika içinde ilan edilir.¹⁷
- (14) Tekliflerde yer alacak fiyat (kur) tam ve tamın yüz binde biri ve katları (Örnek: x,xxxx1; x,xxxx9 vb.) şeklinde tanımlanır ve bunlar dışında küsurat kullanılmaz.
- (15) İHS'de sorun olması ya da katılımcı bankanın İHS üyesi olmaması durumunda teklifler telefonla alınabilir. Telefonla teklif alınması durumunda teklifler, Döviz Piyasalarında işlem yapma yetkisi bulunan kişilerce verilir.
- (16) Teklifin telefonla alınması durumunda, teklif bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta, telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankası düzenleme ve değerlendirmeleri esastır.
- (17) İhaleye teklif verme süresi dışında gönderilen veya ihale mesaj bilgilerinde hata bulunan teklifler değerlendirmeye alınmaz, saatlerin İHS/EFT merkezi saatine uyumlu olmaması ve saatlerde farklılık olması durumunda İHS/EFT merkezi saati esas alınır.
- (18) İşlemler teminat karşılığı yapılır.
- (19) İhalenin kesildiği fiyatta birden fazla teklif olması halinde dağıtım oransal olarak yapılır, çıkan tutarlar 5 bin ABD doları ve katları olarak yuvarlanır.
- (20) İhaleye ilişkin sonuçların ilan edilmesinden sonra işlemlere ilişkin bilgiler kazanan bankalara İHS aracılığı ile gönderilir.
- (21) Merkez Bankası gerekli gördüğünde ihalenin her aşamasında ihale tutarlarını değiştirebilir veya ihaleyi iptal edebilir.
- (22) İşlem verileri Merkez Bankasının internet sitesinde düzenli olarak kamuoyuna açıklanır.

Altın İşlemleri

MADDE 13 - (1) Merkez Bankasının taraf olduğu altın işlemlerine ilişkin genel esaslar aşağıda açıklanmaktadır:

a) Yurt İçi Yerleşiklerden Toplanan İşlenmiş veya Hurda Altından Dönüştürülmüş Standart Altın Alımı

(1) Bankalar, Merkez Bankasına en az 995/1000 saflıkta ve en az 1 kilogramlık barlar halinde olması şartıyla, 3 Ekim 2016 tarihinden sonra yurt içi yerleşiklerden toplanan işlenmiş veya hurda altından, Borsa İstanbul nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası listesinde yer alan LBMA sertifikalı rafinerilerde dönüştürülmüş standart altınları satabilir.

(2) Bankaların Merkez Bankasına satacakları altınlarla ilişkin bildirimler Borsa İstanbul'a ve EVAS aracılığıyla **Ek.4'te** açıklamaları yer alan mesaj ile Merkez Bankasına saat 14.00'a kadar iletilir.

¹⁶ 27 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla değişik

¹⁷ 27 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla değişik

(3) Bankalar tarafından yapılan bildirimler teklif niteliğinde olup, bankaların satılacak altınlar için gün içinde yapacakları en son bildirim Merkez Bankası tarafından dikkate alınır. Bildirim o gün için satılacak tüm altınların toplam gramı ile külçe adedini içerir.

(4) Merkez Bankasına ve Borsa İstanbul'a yapılan son bildirimler arasında bankalardan kaynaklanan farklılıkların olması durumunda bildirim geçersiz sayılır.

(5) İşlemin gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin bilgi, Merkez Bankası tarafından bankalara bildirilir.

(6) İşlem konusu altınlar işlem gerçekleşene kadar Borsa İstanbul nezdinde geçici hesapta tutulur. İşleme dönüşmeyen alıma konu altınlar, gün sonunda Borsa İstanbul nezdindeki geçici hesaptan bankaların hesabına aktarılır.

(7) İşlem konusu altınlar "Refineri Tescil Belgesi" ile birlikte, Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim edilir.

(8) İşlemlerin Türk lirası karşılığı işlem tarihinde belirlenen LBMA altın sabah (a.m.) fiksing fiyatı ve yine işlem tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Merkez Bankası ABD doları döviz alış kuru kullanılarak hesaplanır.

(9) İşlem konusu altınların Türk lirası karşılığı Merkez Bankası tarafından bankalara T+1 valörde ödenir.

(10) Yurt içi tatil ve yarım iş günleri ile LBMA altın sabah (a.m.) fiksinginin yapılmadığı günlerde işlem yapılmaz.

(11) Yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun anlaşılması halinde sorumluluk yalnızca bu kıymetli madeni Merkez Bankasına satan bankaya aittir.

(12) İşlemler, bankalardan alınacak "Altınların Türk Lirası Karşılığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Satımı Taahhütnamesi"ne (Ek.5) göre yürütülür. İşlemleri gerçekleştirebilmek için Taahhütnamenin noter huzurunda imzalanarak Merkez Bankasına gönderilmesi gerekir.

(13) Bankaların, Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yaptığı bildirimlerin eşleşmesiyle bildirim işlemi dönüşmesinden sonra, taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim edememesi durumunda işlem iptal edilir.

(14) Bankaların, Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yaptığı bildirimlerin eşleşmesiyle bildirim işlemi dönüşmesinden sonra taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim etmesi ile Merkez Bankası tarafından Türk lirası ödemesi yapılana kadar geçen sürede Borsa İstanbul tarafından yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun tespit edilmesi durumunda işlem iptal edilir.

(15) Bankaların, Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yaptığı bildirimlerin eşleşmesi ile bildirim işlemi dönüşmesinden sonra taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim etmesinden ve Merkez Bankası tarafından Türk lirası ödemesinin yapılmasından sonra Borsa İstanbul tarafından yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun tespit edilmesi durumunda;

- i) Borsa İstanbul tarafından bankaya altınları değiştirmesi talimatının gönderildiği günü takip eden iş günü saat 15.30'a kadar mevzuata uygun olmayan altınlar, kendi gramından az olmamak üzere, mevzuata uygun altınlarla değiştirilir, değiştirme işleminin gecikmesi durumunda altınların değiştirilmesi gereken gün ile bankanın yükümlülüğünü yerine getirdiği gün arasında geçen süre için bu talimatta belirtilen cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz Merkez Bankasına ödenir.
- ii) Borsa İstanbul tarafından bankaya altınları değiştirmesi talimatının gönderildiği günü takip eden iş günü saat 15.30'a kadar, mevzuata uygun olmayan altınların, kendi gramından az olmamak üzere, mevzuata uygun altınlarla değiştirilmemesi durumunda, bankaya altınların karşılıklarının ödendiği gün ile bankanın yükümlülüğünü yerine getirdiği gün arasında geçen süre için bu talimatta belirtilen cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz, bankaya ödenen anapara ile birlikte Merkez Bankasına ödenir.
- iii) i ve ii'de belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda banka temerrüde düşmüş sayılır ve bu talimatta belirtilen temerrüt hükümleri uygulanır.

b) Yurt İçinde Cevherden Üretilen Standart Altın Alımı

(1) Bankalar, Merkez Bankasına en az 995/1000 saflıkta ve en az 1 kilogramlık barlar halinde olması şartıyla Borsa İstanbul nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasınca tanınan rafinerilerde dönüştürülmüş yurt içinde cevherden üretilen standart altınları satabilir.

(2) Bankaların Merkez Bankasına satacakları altınlarla ilişkin bildirimler, Merkez Bankasına ve Borsa İstanbul'a EVAS aracılığı ile **Ek.4**'te açıklamaları yer alan mesaj ile saat 14.00'a kadar iletilir.

(3) Bankalar tarafından yapılan bildirimler teklif niteliğinde olup, bankaların satılacak altınlar için gün içinde yapacakları en son bildirim Merkez Bankası tarafından dikkate alınır. Bildirim o gün için satılacak tüm altınların toplam gramı ile külçe adedini içerir.

(4) Merkez Bankasına ve Borsa İstanbul'a yapılan son bildirimler arasında bankalardan kaynaklanan farklılıkların olması durumunda bildirim geçersiz sayılır.

(5) İşlemin gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin bilgi, Merkez Bankası tarafından bankalara bildirilir.

(6) İşlem konusu altınlar işlem gerçekleşene kadar Borsa İstanbul nezdinde geçici hesapta tutulur. İşleme dönüşmeyen alıma konu altınlar, gün sonunda Borsa İstanbul nezdindeki geçici hesaptan bankaların hesabına aktarılır.

(7) İşlem konusu altınlar "Refineri Tescil Belgesi" ile birlikte, Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim edilir.

(8) İşlemlerin Türk lirası karşılığı işlem tarihinden sonraki ilk iş gününde belirlenen LBMA altın sabah (a.m.) fiksing fiyatı ve yine işlem tarihinden sonraki ilk iş gününde belirlenen gösterge niteliğindeki Merkez Bankası ABD doları döviz alış kuru kullanılarak hesaplanır.

(9) İşlem konusu altınların Türk lirası karşılığı Merkez Bankası tarafından bankalara T+1 valörde ödenir.

(10) Yurt içi tatil ve yarım iş günleri ile LBMA altın sabah (a.m.) fiksinginin yapılmadığı günlerde işlem yapılmaz.

(11) Yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun anlaşılması halinde sorumluluk yalnızca bu kıymetli madeni Merkez Bankasına satan bankaya aittir.

(12) İşlemler, bankalardan alınacak "Altınların Türk Lirası Karşılığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Satımı Taahhütnamesi"ne (**Ek.5**) göre yürütülür. İşlemleri gerçekleştirebilmek için Taahhütnamenin noter huzurunda imzalanarak Merkez Bankasına gönderilmesi gerekir.

(13) Bankanın, Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yaptığı bildirimlerin eşleşmesiyle bildirim işlemi dönüşmesinden sonra, taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim edememesi durumunda işlem iptal edilir ancak, cevherden üretilen standart altınlarla ilişkin olarak üreticinin Merkez Bankasına satma yükümlülüğü, Merkez Bankasının ön alım hakkını kullanmadığını bildirmesine kadar devam eder.

(14) Bankanın, Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yaptığı bildirimlerin eşleşmesiyle bildirim işlemi dönüşmesinden sonra taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim etmesi ile Merkez Bankası tarafından Türk lirası ödemesi yapılana kadar geçen sürede Borsa İstanbul tarafından yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun tespit edilmesi durumunda işlem iptal edilir.

(15) Bankanın, Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yaptığı bildirimlerin eşleşmesi ile bildirim işlemi dönüşmesinden sonra taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim etmesinden ve Merkez Bankası tarafından Türk lirası ödemesinin yapılmasından sonra Borsa İstanbul tarafından yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun tespit edilmesi durumunda;

i) Borsa İstanbul tarafından bankaya altınları değiştirmesi talimatının gönderildiği günü takip eden iş günü saat 15.30'a kadar mevzuata uygun olmayan altınlar, kendi gramından az olmamak üzere, mevzuata uygun altınlarla değiştirilir, değiştirme işleminin gecikmesi durumunda altınların değiştirilmesi gereken gün ile bankanın yükümlülüğünü yerine getirdiği gün arasında geçen süre için bu talimatta belirtilen cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz Merkez Bankasına ödenir.

ii) Borsa İstanbul tarafından bankaya altınları değiştirmesi talimatının gönderildiği günü takip eden iş günü saat 15.30'a kadar, mevzuata uygun olmayan altınların, kendi gramından az olmamak üzere, mevzuata uygun altınlarla değiştirilmemesi durumunda, bankaya altınların karşılıklarının ödendiği gün ile bankanın yükümlülüğünü yerine getirdiği gün arasında geçen süre için bu talimatta belirtilen cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz, bankaya ödenen anapayla birlikte Merkez Bankasına ödenir.

iii) i ve ii'de belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda banka temerrüde düşmüş sayılır ve bu talimatta belirtilen temerrüt hükümleri uygulanır.

c) Lokasyon Swap İşlemleri

(1) Bankalar, İngiltere Merkez Bankası nezdindeki Merkez Bankası hesabına altın teslim ederek, devredilen altın tutarına eşit ya da daha düşük tutardaki altını Merkez Bankasının Borsa İstanbul nezdindeki hesabından teslim alabilir.

(2) İngiltere Merkez Bankası nezdindeki Merkez Bankası hesabına devredilecek altınların toplam ağırlığı Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabından teslim edilecek altınların toplam ağırlığından fazla veya toplam ağırlığına eşit olmak zorundadır. İngiltere Merkez Bankası nezdindeki Merkez Bankası hesabına devredilecek altınların toplam ağırlığının Borsa İstanbul nezdindeki Merkez bankası hesabından teslim edilecek altınların toplam ağırlığından fazla olması durumunda, aradaki farkın Türk lirası karşılığı Merkez Bankası tarafından bankalara ödenir.¹⁸

(3) Merkez Bankası işlemlerden komisyon alabilir.

d) Merkez Bankası Nezdinde Döviz Karşılığı Altın Alım İşlemleri

(1) Merkez Bankası bankalardan en az 995/1000 saflıkta, en az 1 kilogramlık barlar halinde ve LBMA sertifikalı rafinerilerde üretilmiş olması şartıyla standart altın satın alabilir.

(2) Altınların Merkez Bankası adına teslim alınmasına ve muhafazasına ilişkin işlemler Borsa İstanbul aracılığıyla gerçekleştirilir.

(3) İşlemler aynı gün, ertesi gün ve spot valörlü olarak yapılır.

(4) İşlem fiyatı olarak uluslararası piyasalardaki işlem anındaki altın fiyatı kullanılır.

(5) İşlemlerde iskonto oranı olarak "0,9995" kullanılır.

(6) Bankalar, altınlarla ilişkin bildirimleri Merkez Bankasına ve Borsa İstanbul'a iletir. Bankalar tarafından yapılan bildirimler teklif niteliğinde olup, o gün için Merkez Bankasına satılacak tüm altınların toplam safi gramı ile külçe adedini içerir.

(7) İşlemlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği Merkez Bankası tarafından bankalara bildirilir.

(8) İşleme konu altınlar, Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına fiziki olarak aynı gün saat 15.30'a kadar teslim edilir, döviz ödemesi altınların teslim alınmasından sonra gerçekleştirilir.

(9) Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yapılan bildirimlerin eşleşmesiyle bildirim işleme dönüşmesinden sonra bankanın taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim etmesi ile Merkez Bankası tarafından döviz ödemesi yapılana kadar geçen sürede Borsa İstanbul tarafından yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun tespit edilmesi durumunda işlem iptal edilir.

(10) Borsa İstanbul ve Merkez Bankasına yapılan bildirimlerin eşleşmesiyle bildirim işleme dönüşmesinden sonra bankanın taahhüt ettiği altın barları Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankası hesabına aynı gün saat 15.30'a kadar fiziki olarak teslim etmesinden ve Merkez Bankası tarafından döviz ödemesinin yapılmasından sonra Borsa İstanbul tarafından yapılan kontrollerde teslim alınan kıymetli madenin mevzuata aykırı olduğunun tespit edilmesi durumunda;

- i) Borsa İstanbul tarafından bankaya altınları değiştirmesi talimatının gönderildiği günü takip eden iş günü saat 15.30'a kadar mevzuata uygun olmayan altınlar, kendi gramından az olmamak üzere, mevzuata uygun altınlarla değiştirilir, değiştirme işleminin gecikmesi durumunda altınların değiştirilmesi gereken gün ile bankanın yükümlülüğünü yerine getirdiği gün arasında geçen süre için bu talimatta belirtilen cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz Merkez Bankasına ödenir.
- ii) Borsa İstanbul tarafından bankaya altınları değiştirmesi talimatının gönderildiği günü takip eden iş günü saat 15.30'a kadar, mevzuata uygun olmayan altınların, kendi gramından az olmamak üzere, mevzuata uygun altınlarla değiştirilmemesi durumunda, bankaya altınların karşılıklarının ödendiği gün ile bankanın yükümlülüğünü yerine getirdiği gün arasında geçen süre için bu talimatta belirtilen cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz, bankaya ödenen anaparayla birlikte Merkez Bankasına ödenir.
- iii) Yukarıda (i) ve (ii)'de belirtilen yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmemesi durumunda banka temerrüde düşmüş sayılır ve bankaya bu talimatta belirtilen temerrüt hükümleri uygulanır.

¹⁸ 20 Ekim 2022 tarihi itibarıyla değişik

e) Merkez Bankası Nezdinde Döviz Karşılığı Altın Satım İşlemleri

- (1) Merkez Bankası bankalara en az 995/1000 saflıkta ve en az 1 kilogramlık barlar halinde standart altın satabilir.
- (2) Altınların bankalara transferine ilişkin işlemler Borsa İstanbul aracılığıyla gerçekleştirilir.
- (3) İşlemler aynı gün, ertesi gün ve spot valörlü olarak yapılır.
- (4) İşlem fiyatı olarak uluslararası piyasalardaki işlem anındaki altın fiyatı kullanılır.
- (5) İşlemlerde LBMA sertifikalı rafinerilerde üretilen altınlar için prim oranı "1,0005", LBMA sertifikası olmayan rafinerilerde üretilen altınlar için ise prim oranı "1,0002" olarak uygulanır.
- (6) Gerçekleştirilen işlemlere ilişkin döviz karşılıkları ilgili banka tarafından Merkez Bankası muhabirlerine ödenir.

f) Serbest Altın Depo Hesapları

- (1) Bankalar Borsa İstanbul nezdinde bulunan Merkez Bankası altın hesabı altında bankalar adına tanımlanan serbest altın depo hesaplarını kullanabilir.
- (2) Serbest Altın Depo Hesapları safi gram üzerinden tutulur.
- (3) Hesaplarda tutulacak altınların, külçe halinde en az 995/1000 saflıkta, LBMA veya Borsa İstanbul nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasınca tanınan rafineriler tarafından rafine edilmiş en az 1 kilogram ağırlığındaki standart altın olması gerekir.
- (4) Bankalar, Borsa İstanbul nezdindeki kendi serbest hesaplarından/hesaplarına, Merkez Bankası hesabı altında açılacak Serbest Altın Depo Hesaplarına/Hesaplarından altın yatırma/çekme işlemlerine ilişkin miktar bilgilerini, Döviz Piyasaları Müdürlüğüne, işlemlere ilişkin detay bilgileri ise Borsa İstanbul'a iletir.
- (5) Serbest Altın Depo Hesaplarına ilişkin yatırma/çekme işlemleri aynı gün veya ertesi gün valörlü olarak gerçekleştirilebilir.
- (6) 10.00–12.00 saatleri arasında aynı gün valörlü, 13.00–15.30 saatleri arasında ertesi gün valörlü işlemler gerçekleştirilir ve bankalar söz konusu işlem saatleri içerisinde Borsa İstanbul'a da bildirimde bulunur.
- (7) İlgili banka bildirim ve Borsa İstanbul tarafından Merkez Bankasına yapılan miktar bildirimlerinin uyumlu olduğunun tespiti sonrasında bildirimler işleme dönüştürülür.
- (8) Serbest Altın Depo hesaplarına faiz tahakkuk ettirilmez.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Serbest Efektif Depolarının Çalışma Esasları

Serbest Efektif Depolarının Çalışma Esasları

MADDE 14 – (1) Mülkiyeti bankalara ait olan efektiflerin Merkez Bankası nezdinde serbest depolarda saklanmasına ilişkin esaslar aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

- a) Serbest Efektif Depolarını (Depo) kullanmak isteyen her Banka, "Serbest Efektif Deposu Taahhünamesi"ni noter huzurunda imzalayarak Piyasalar Genel Müdürlüğüne teslim eder (**Ek.6**). Merkez Bankası efektiflerin yalnızca saklamasından sorumludur.
- b) Bankalar, Depolarını Merkez Bankası Ankara ve/veya İstanbul Şubelerinde açabilirler. Birden fazla Merkez Bankası Şubesi nezdinde Depo açmayı talep eden bankalar ücret ve Deponun gerektirdiği diğer yükümlülükleri ayrı ayrı yerine getirmek kaydıyla bu Depoları açabilirler.

- c) Merkez Bankası Tarifeler Yönetmeliği çerçevesinde belirlenen depo ücreti her yıl bir yıllık peşin olarak tahsil edilir. Yıl sonunda Depo Hesaplarının işlem hacimlerine bakılarak ek ücret tahsil edilir. Deponun bir yıllık süre dolmadan kapatılması halinde ücret kısmen veya tamamen iade edilmez.
- d) Merkez Bankası Depoyu her zaman kapatma ve ilgili bankaları efektifleri geri almaya davet etme hakkına sahiptir.
- e) Bankaların Depolarına efektif yatırmak veya efektifleri geri almak için iş günlerinde gişe saatlerinde Merkez Bankası Şubelerine başvuruda bulunmaları gerekir.
- f) Depodan çekiliş işlemlerinde Depoya teslim edilen veya Depoya aktarılan efektif kupürleri esas alınır.

ALTINCI BÖLÜM

Teminat Sistemi¹⁹

Teminat Sistemi

MADDE 15 – (1) Döviz Piyasalarında işlem yapmaya yetkili bankaların her biri için Döviz Piyasaları Müdürlüğü tarafından ayrı ayrı işlem limiti belirlenir.²⁰

Teminata Kabul Edilecekler

MADDE 16 – (1) Bankalar aşağıda belirtilen kıymetleri teminat olarak getirebilirler.

- a) Teminat Döviz Depoları
- b) Teminat Efektif Depoları
- c) Uluslararası Menkul Kıymetler
- d) DİBS - Likidite Senetleri - HMKVŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları
- e) Altın Teminat Depoları
- f) Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler/ Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler/ İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler²¹

Genel Esaslar

MADDE 17 - (1) Teminat sisteminin genel esaslarına ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır²²:

- a) Döviz Piyasalarında işlem yapacak bankalar yukarıda belirtilenlerden bir veya birkaçını teminat olarak getirebilir.
- b) Bankalar, hangi teminat türünden ne kadarlık bir oranda teminat tesis etmek istediklerini kendileri belirlerler.
- c) Teminat olarak getirilenler karşılığında bankalara tanınan limitler çerçevesinde işlem yapabilecekleri tutarlar teminat çeşitlerine göre belirlenen iskonto oranları dikkate alınarak hesaplanır (**Ek.7**)²³.
- d) Teminat olarak getirilen DİBS'ler, kira sertifikaları ve likidite senetlerinin teminat değeri hesaplanırken Merkez Bankasınca ilan edilen Resmi Gazete fiyatları esas alınır.
- e) Teminata getirilen kıymetler Türk lirası üzerinden günlük olarak takip edilir ve yabancı para cinsinden getirilen kıymetlerin günlük değerleri hesaplanırken Merkez Bankası gösterge niteliğindeki döviz alış kurları kullanılır²⁴.

¹⁹ 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla değişik

²⁰ 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla değişik

²¹ 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla değişik

²² 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla değişik

²³ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

²⁴ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

- f) Bankalar EMKT sistemi dışındaki tüm teminat işlemlerine ilişkin olarak gerekli bilgileri içeren "EMKT Dışı Teminat Giriş/Çıkış Formu"nu Piyasalar Genel Müdürlüğüne iletirler²⁵ (**Ek.8**).
- g) EMKT sistemi aracılığıyla teminata konu olan kıymetler en geç saat 17.00'ye kadar transfer edilir.
- h) Bankalar ISIN kodunu ve miktarını belirttikleri kıymetlerin kendilerine ait bir depodan yine kendilerine ait başka bir depoya aktarmak istediklerinde D07 mesajı gönderirler²⁶.
- i) Merkez Bankası teminatları kabul edip etmeme ve teminatlar üzerinde tasarruf edilmesini engelleyen haciz ve tedbir gibi uygulamalar karşısında ek teminat talep etme konularında yetkilidir.
- j) Bankaların işlemlerine ilişkin blokaj günlük olarak Merkez Bankası gösterge niteliğindeki döviz alış kuru üzerinden hesaplanır.

Teminat Esasları

MADDE 18 - (1) Teminata kabul edilecek kıymetlere ilişkin esaslar aşağıda yer almaktadır²⁷:

a) Teminat Döviz Depoları

(1) Bankalar teminat olarak getirecekleri dövizleri Merkez Bankasının ilgili döviz cinsi için seçtiği yurtdışı muhabinine yatırır.

(2) Bankalar kendilerine tahsis edilen Teminat Döviz Deposu limitleri dahilinde Teminat Döviz Deposu getirebilirler.

(3) Teminat Döviz Depoları ABD doları ve euro cinsinden getirilebilir. Bankalar limitleri dahilinde bir para birimi cinsinden kullanmadıkları limitleri diğer para birimi cinsi teminatlarında kullanabilirler.²⁸ Gerek görülmesi durumunda Merkez Bankasının belirleyeceği diğer para birimleri de teminat olarak kabul edilebilir.

(4) Teminat olarak tesis edilecek döviz depoları için en az tesis tutarı ABD doları ve euro için 5 milyondur. Bu tutarı aşan miktarlar için 1 milyon ve katları esas alınır.

(5) Teminat Döviz Depolarının vadesi 2 gün, 1 hafta, 2 hafta veya 1 aydır.²⁹

(6) Tesis edilen Teminat Döviz Depoları vade sonunda kapatılabilir ya da vadeleri uzatılabilir. Döviz depolarının teminat olarak kullanılabilmesi için vade başlangıcından 1 iş günü önce veya vade başlangıç gününde, kapatma ve uzatma isteminde vadesinden 2 iş günü önce saat 15.30'a kadar Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ve EMKT Dışı Teminat Giriş/Çıkış Formu ile başvurulması gerekir, başvuru yapılmaması durumunda söz konusu depolar otomatik olarak uzatılır.³⁰

(7) Kapatılan depolar vadesinden 1 iş günü önce teminat olma özelliğini yitirirler. Vadesi gelen Teminat Döviz Depolarının faiz hariç olmak üzere geri ödemeleri, ilgili bankaların muhabet hesaplarına veya bankaların nezdimizde bulunan İhbarlı Döviz Mevduat Hesaplarına yapılabilir.³¹

(8) Vade sonunda elde edilecek yabancı para faiz gelirleri, vade tarihinde geçerli olan, Merkez Bankası tarafından ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kuru üzerinden Türk lirasına çevrilerek vade sonunda ilgili bankalara ödenir.

(9) Bankalardan Teminat Döviz Depoları için herhangi bir masraf alınmaz.

(10) Teminat Döviz Depolarına uygulanacak faiz oranları kamuoyuna duyurulur.

²⁵ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

²⁶ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

²⁷ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

²⁸ 27 Nisan 2020 tarihi itibarıyla değişik

²⁹ 24 Şubat 2020 tarihi itibarıyla değişik

³⁰ 12 Ocak 2018 tarihi itibarıyla değişik

³¹ 21 Kasım 2016 tarihi itibarıyla değişik

b) Teminat Efektif Depoları

(1) Bankalar ABD doları ve euro cinsi efektiflerini teminat olarak Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubelerinde kendi adlarına açtıkları Teminat Efektif Deposu Hesabına yatırabilirler.

(2) Teminat Efektif Deposu Hesaplarına faiz tahakkuk ettirilmez.

(3) Gerek görülmesi durumunda Merkez Bankasının belirleyeceği diğer para birimleri de teminat olarak kabul edilebilir.

(4) Bankalar, Teminat Efektif Deposuna efektif getirme isteklerini ilgili şubeye ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ve yazı ile bildirirler³².

(5) Teminat olarak getirilen efektifler cinslerine göre ayrılmış kupürlerden oluşur, bu kupürler temiz, yıpranmamış, deste halinde, sayılmış ve bandrollü olarak, kupür dökümünü içeren bir liste ekinde Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubesine teslim edilir.

(6) Efektif Deposu şeklinde tesis edilen teminatlar Şube tarafından Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ve yazı ile bildirilir³³.

(7) Bankalar; sayım, inceleme ve kabulleri tamamlanan efektiflerini doğrudan Teminat Efektif Deposuna aktarabilecekleri gibi mevcutta Serbest Efektif Deposunda bulunan tutardan da aktarım yapabilirler.

(8) Bankalar, Teminat Efektif Deposundan efektif çekme isteklerini ilgili Şubeye ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ve yazı ile bildirirler³⁴.

(9) Şube, Piyasalar Genel Müdürlüğünden aldığı onay doğrultusunda bankanın istediği tutarda efektifi bankaya doğrudan verir veya bankanın Serbest Efektif Deposuna aktarır³⁵.

(10) Efektifler yatırıldığı şubeden çekilebilir.

c) Uluslararası Menkul Kıymetler

(1) Bankalar, vade yapıları ve özellikleri Merkez Bankasınca değerlendirilerek kabul edilen Uluslararası Menkul Kıymetleri Merkez Bankasının yurt dışı muhabirleri veya işlem yaptığı takas kuruluşları nezdindeki senet saklama hesabına teminat olarak yatırabilirler.

(2) Teminata Uluslararası Menkul Kıymet getiren bankaların kendilerine ait bir senet saklama hesabı bulundurmaları veya kendileri için açılan Takasbank'ın uluslararası saklama kuruluşlarındaki hesabını kullanmaları ve teminat işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla aynı senet saklama hesabını kullanmaları gerekir.³⁶

(3) Bankaların teminat olarak getirmek istedikleri Uluslararası Menkul Kıymete ve senet saklama hesaplarına ilişkin bilgileri Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ile ve yazılı olarak en az 1 iş günü öncesinden bildirmeleri gerekir³⁷.

(4) Kıymete ilişkin bilgilerde; kıymetin tanımının, ISIN kodunun, nominal değerinin, döviz cinsinin, Merkez Bankası senet saklama hesabına aktarılacağı valör tarihinin, kupon faizinin, faiz dönem bilgilerinin ve kıymetin teslim edileceği hesap numarasının yer alması gerekir.

³² 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

³³ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

³⁴ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

³⁵ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

³⁶ 3 Ekim 2016 tarihi itibarıyla değişik

³⁷ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

(5) Kıymetlere ilişkin teminat çıkış işlemleri ile kupon ödeme işlemlerinin en az 2 iş günü öncesinde Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ile ve yazılı olarak bildirilmesi gerekir. Gerekli bildirim yapılmaması durumunda sorumluluk ilgili bankaya aittir.³⁸

(6) Kıymetlerin kupon tutarları, Merkez Bankasının saklama hesabına ya da muhabir hesabına giriş yapıldığı görülmeden ilgili bankaya ödenmez. Kupon ödemeleri bankaların İhbarlı Döviz Mevduat Hesaplarına alacak geçilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

(7) Kıymetlerin, günlük teminata esas alınacak değerleri, kıymetlerin tahakkuk etmiş kupon faizini veya kira getirisini de içeren piyasa değerleri takip edilerek Merkez Bankasınca belirlenir. Söz konusu kıymetler vadesine 5 iş günü kaldığında teminat olma özelliklerini kaybeder.³⁹

d) DİBS - Likidite Senetleri - HMKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları

(1) Bankalar Merkez Bankasınca ihraç edilen likidite senetlerini, Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilen Türk lirası, döviz ve dövize endeksli DİBS'leri ve HMKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikalarını teminat olarak getirebilirler.

(2) EMKT Sistemi üyesi olan bankaların söz konusu kıymetleri teminat olarak getirebilmeleri için öncelikle EMKT Sisteminde Teminat Deposu açtırmaları ve getirmek istedikleri kıymeti bu depoya aktarmaları gerekir.⁴⁰

(3) EMKT Sistemi üyesi olmayan bankaların ise bu amaçla Ankara ve/veya İstanbul Şubesi nezdinde Teminat Deposu açtırmaları ve getirmek istedikleri kıymeti bu depoya aktarmaları gerekir.⁴¹

(4) EMKT Sistemine yer alan söz konusu kıymetlerin teminat sistemine her türlü giriş/çıkışları için bankaların taleplerini D07 mesajı ile Merkez Bankasına iletmeleri gerekir.⁴²

(5) Kıymetlerin teminat sistemine giriş/çıkışları Piyasalar Genel Müdürlüğü yetkililerinin D09 mesajıyla onay vermeleri ile gerçekleştirilir.⁴³

(6) EMKT Sistemi üyesi olmayan bankaların Döviz Piyasaları teminatı ile ilgili giriş/çıkışlarını Piyasalar Genel Müdürlüğüne ve ilgili Merkez Bankası Şubesine telefonla ve yazılı olarak bildirmeleri gerekir.⁴⁴

(7) Bu kıymetler vadelerine 1 iş günü kaldığında teminat olma özelliklerini yitirirler.

(8) Bankaların Döviz Piyasalarında gerçekleştirdikleri işlemler nedeniyle EFT-EMKT Sistemine ya da üye olmayan bankalar için Merkez Bankası Şubelerinde açılan Döviz Piyasaları Teminat Depolarından saklama ücreti alınmaz.⁴⁵

(9) EFT-EMKT Sistemi üyesi olan bankaların teminat olarak getirdikleri kuponlu devlet tahvillerinin kupon ödemeleri EFT sistemi ile doğrudan bankaya yapılır.

(10) EMKT Sistemi üyesi olmayan bankaların Merkez Bankası Şubelerine teminat olarak getirdikleri kuponlu devlet tahvillerinin kupon ödemelerine ilişkin mali servis işlemleri ilgili bankaların kendi sorumluluğundadır.

(11) Söz konusu kıymetlerin teminat değerleri Resmi Gazete fiyatları ile hesaplanır.

(12) Türk lirası cinsinden ihraç edilen DİBS ve HMKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları için geçerli olan kurallar, Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca yurt içinde ihraç edilen döviz ve dövize endeksli DİBS ve HMKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları için de uygulanır.

³⁸ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

³⁹ 9 Mart 2016 tarihi itibarıyla değişik

⁴⁰ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴¹ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴² 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴³ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴⁴ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴⁵ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

e) Altın Teminat Depoları

(1) Bankalar teminat olarak kullanılmak üzere fiziki altın mevcutlarını Borsa İstanbul nezdindeki Merkez Bankasının teminatlar için açılmış olan fiziki altın saklama hesabına yatırır.

(2) Teminata konu altınların, külçe halinde en az 995/1000 saflıkta, LBMA ve aynı zamanda Borsa İstanbul nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasında tanınan rafinerilerin amblemini ya da damgasını ve seri numarasını taşıyan, bu piyasalarda standart altın olarak işlem gören "Büyük Külçe (London Good Delivery Bar)" olarak ifade edilen ve yaklaşık 10,9-13,4kilogram (350-430 ons) ağırlığındaki altınlar ile 1 kilogram ağırlığındaki standart altınlardan oluşması gerekmektedir.

(3) Altın Teminat Depoları için en az tesis tutarı brüt 100 kilogram'dır.

(4) Altın Teminat Depolarının vadesi 2 gün, 1 hafta, 2 hafta, 1 ay, 2 ay veya 3 aydır.⁴⁶

(5) Altın Teminat Depo hesaplarına faiz tahakkuk ettirilmez.

(6) Merkez Bankasıca Altın Teminat Depoları için banka bazında limitler uygulanabilir, limit uygulanması durumunda bankalara limitler yazılı olarak bildirilir.

(7) Bankaların Altın Teminat Depolarında bulunan altınlar için muhafaza ücreti alınır. Muhafaza ücretleri, Altın Teminat Depo dönemi için, altınların Merkez Bankasının Borsa İstanbul nezdindeki hesabında bulundurulduğu ilk gün Borsa İstanbul tarafından ilan edilen metal fiyatı ile hesaplanan değeri üzerinden belirlenen oranda tahsil edilir.

(8) Altın Teminat Depo Hesapları safi gram üzerinden tutulur.

(9) Teminat olarak kullanılmak üzere Merkez Bankasının hesabına fiziki olarak teslim edilecek altınlar Borsa İstanbul tarafından ağırlık ve ayarlarının standartlara uygunluğu açısından kontrol ve analizlere tabi tutulur. Borsa İstanbul bünyesindeki depolarda saklanan ve daha önce kontrol ve analizi yapılmamış olan altınlar için Borsa İstanbul'un talep edeceği kontrol ve analiz ücreti KDV tutarı ile birlikte bankalar tarafından karşılanır.

(10) Bankalar, altınların kontrol ve analiz işlemleri için gerekli zamanı dikkate alarak, Altın Teminat Deposu tesis etmek üzere getirmek istedikleri altınlara ilişkin Borsa İstanbul ile önceden irtibata geçerek deponun tesis edilebileceği güne ve işlem valörüne ilişkin mutabakat sağlarlar. Teminata konu altınların bildirimde uygun ve tam olarak teslim edilmesinden, teslim edilen altınların bu talimatta belirtilen hususlara uygun olmasından, aleni veya gizli kusurlarından, bu kusurlar hangi tarihte belirlenmiş olursa olsun, bankalar sorumludur. Teslim edilen altınların kontrol ve analizler sonucunda bu talimatta belirlenen standartlara uygun olmadığı tespit edilmesinde, söz konusu altınlar bankalar tarafından değiştirilir.

(11) Altın Deposu tesis etmek isteyen bankalar, deponun başlangıç tarihinden iki iş günü önce Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ile başvururlar, üzerinde anlaşma sağlanan detayları yazı ile de bildirirler. Banka tarafından Merkez Bankasından yeni depo açılışı için işlem numarası ve işlem tarihi talep edilir, banka işlem numarası ve tarihini EVAS bildirimlerinde kullanılmak üzere Borsa İstanbul'a iletmekten sorumludur.⁴⁷

(12) Yatırma işlemleri için tesis gününden bir iş günü önce, EVAS aracılığıyla "Altın Teminat Deposu Bildirim Cetveli"ni kullanarak bankalar saat 15.30'a, Borsa İstanbul saat 16.30'a kadar Merkez Bankasına bildirimde bulunur.

(13) Tesis edilen Altın Depoları vade sonunda kapatılabilir ya da uzatılabilir. Kısmi uzatma mümkün değildir. Altın Depolarının kapatma ve uzatma isteminde vadesinden iki iş günü önce Piyasalar Genel Müdürlüğüne telefon ile başvurulması gerekir. EVAS aracılığıyla ayrıca Merkez Bankasına bildirimde bulunulmaz. Vade gününden bir iş günü önce Merkez Bankası tarafından banka ve Borsa İstanbul'a vadenin sonlandığına ve hesabın kapatıldığına ilişkin bilgi ile birlikte, çekilecek altınlara ilişkin detaylar EVAS aracılığıyla gönderilir. Banka tarafından iki iş günü önce saat 15.30'a kadar başvuru yapılmaması durumunda, söz konusu depolar otomatik olarak uzatılır. Kapatılan depolar vadelerinden bir iş günü önce teminat olma özelliğini yitirir.⁴⁸

⁴⁶ 21 Ocak 2020 tarihi itibarıyla değişik

⁴⁷ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁴⁸ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

(14) Kapatılan Altın Teminat Depolarında bulunan altınların tamamının veya bir kısmının yeni bir depo tesis edilmesinde kullanılması durumunda, Merkez Bankası ile yeniden işlem tesis edilmesi ve EVAS bildirimlerinin yenilenmesi gerekir. Ancak, Borsa İstanbul bünyesinde teminat deposunda saklanan ve çekilmeyen altınların yeniden kontrol ve analize tabi tutulması gerekmez.

(15) Bankalar külçe bazında altın yatırma ve çekme işlemlerini Borsa İstanbul nezdindeki hesapları aracılığıyla gerçekleştirirler.

(16) Altın Teminat Depolarının değerlendirilmesi günlük olarak yapılır. Günlük değerlemede, değerlendirme tarihinden bir önceki iş günü sabah seansında belirlenen, açıklanmamış ise en son gerçekleşen sabah seansında belirlenen LBMA altın ons a.m. fiksingi kullanılır. 1000/1000 saflıkta 1 gram altın fiyatı ons başına fiyatın 31,1034768'e bölünmesi ile elde edilir, bölme işleminde virgülden sonra 10 haneye kadar yuvarlama yapılır. Borsa İstanbul hesabına yatırılan altınların safi gram karşılığı alınarak günlük değerlendirme yapılır.

(17) Bankaların Borsa İstanbul nezdindeki hesap numaralarını Piyasalar Genel Müdürlüğüne yazılı olarak bildirmeleri, teminat işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla aynı hesabı kullanmaları gerekir.

f) Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler/ Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler/ İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler⁴⁹

(1) Bankalar, aşağıda özellikleri bulunan ve Merkez Bankasıyla değerlendirilerek kabul edilen Türkiye'de faaliyet gösteren bankalarca ihraç edilen Varlığa Dayalı Menkul Kıymetleri (VDMK), Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler (VTMK) ve İpotek Teminatlı Menkul Kıymetleri (İTMK) teminat olarak getirebilirler.

(2) En az bir kredi derecelendirme kuruluşunca uzun vadeli ulusal kredi notu en az BBB- veya eşiti olarak belirlenen ve Türkiye'de faaliyet gösteren bankalarca ihraç edilen VDMK, VTMK ve İTMK'lar teminata kabul edilebilir.

(3) İhraç hacmi 250 milyon TL'nin altında olan VDMK/VTMK/İTMK'lar teminata kabul edilmez.

(4) Teminata VDMK/VTMK/İTMK getirecek bankaların Borsa İstanbul Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) nezdinde kendilerine ait bir menkul kıymet hesabı bulundurmaları ve bu hesap numaralarını Merkez Bankası Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğü'ne yazılı olarak bildirmeleri, teminat işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla aynı menkul kıymet hesabını kullanmaları gerekir.

(5) Bankalar teminat olarak kullanılmak üzere VDMK/VTMK/İTMK'ları MKK nezdindeki Merkez Bankasının teminatlar için açılmış olan menkul kıymet hesabına yatırır.

(6) VDMK/VTMK/İTMK'ların teminata kabul edilebilmesi için; bankalar, kıymetin tanımını (ISIN kodu), nominal değerini, kredi derecelendirme kuruluşundan alınan kredi derecesini gösteren belgeyi, Merkez Bankası hesabına aktaracakları valör tarihini, kupon faizi/kira oranı ve faiz/kira dönemi bilgilerini, kıymetin teslim edileceği hesap numarasını Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğü'ne telefon ve yazı ile valör tarihinden bir iş günü önce bildirirler. Söz konusu kıymetlere ilişkin teminat çıkışı ve kupon/kira ödemesi işlemleri için de en az iki iş günü önce Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğü'ne başvurulması gerekir. Söz konusu kıymetlerin kupon faizleri/kira gelirleri teminat sahibi bankalara aktarılır.

(7) Bu kıymetlerin günlük değerleri, Merkez Bankasıyla belirlenir ve talep edildiğinde bu konuda ilgili bankalara bilgi verilir.

(8) VDMK/VTMK/İTMK'lar vadelerine bir iş günü kaldığında teminat olma özelliklerini yitirirler.

(9) Bankaların getirebilecekleri VDMK/VTMK/İTMK teminatların toplamı toplam teminat değerlerinin yüzde 20 sini aşamaz.

(10) VDMK/VTMK/İTMK'ların teminata kabulünde bankanın ihraç için oluşturulan dayanak varlık havuzundaki kaynak kuruluş payına ilişkin oran ve bankanın kaynak kuruluş olarak yer aldığı bu kıymetlerin teminat değerlerinde ayrıca yapılacak iskonto oranı ihraç bazında Merkez Bankasıyla yapılacak değerlendirme ile belirlenir.

⁴⁹ 30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla değişik

(11) VDMK/VTMK/İTMK teminatlar için MKK tarafından Merkez Bankasına uygulanacak muhafaza ücretleri bankalara yansıtılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Efektif Teslimatına İlişkin Esaslar

Efektif Teslimatına İlişkin Esaslar

MADDE 19 - (1) Bankalar, her bir Merkez Bankası Şubesi nezdindeki işlemlerini tek bir şubesi kanalıyla yürütür.

(2) Bankalar, Serbest Efektif Deposuna ilişkin işlemler için ilgili Merkez Bankası Şubeleri nezdinde Serbest Tevdiat Hesabı açarlar.

(3) Bankalar Teminat ve Serbest Efektif Deposu ile ilgili işlemlerini Merkez Bankası Ankara ve/veya İstanbul Şubesi nezdinde gerçekleştirebilirler. Piyasa işlemleri ise tüm Merkez Bankası Şubeleri nezdinde yapılabilir.

(4) Teminat Efektif Deposu ve Serbest Efektif Deposuna yatırılan efektifler, hangi Merkez Bankası Şubesinde saklanıyorsa ancak o Merkez Bankası Şubesinden veya gerektiğinde Merkez Bankasınca uygun görülen başka bir Merkez Bankası Şubesinden teslim alınır.

(5) Efektiflerin tahsilat, tediye, sayım ve incelenmesine ilişkin işlemler Emisyon Genel Müdürlüğü'nün ve Banknot Matbaası Genel Müdürlüğü'nün düzenlemeleri çerçevesinde gerçekleştirilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yükümlülükler, Borcun Muaccel Hale Gelmesi, Temerrüt Durumu ve Tasfiye Süreci

Piyasa Üyelerinin Yükümlülükleri

MADDE 20 - (1) Piyasa üyelerinin bu talimat ve ekinde yer alan tüm kurallara uygun hareket etmeleri gerekir.

(2) Döviz Piyasaları bünyesinde gerçekleştirilen işlemlerden kaynaklanan Türk lirası ve döviz ödemeleri işlem valöründeki Merkez Bankası ödeme sistemlerinin kapanış saatine kadar gerçekleştirilir. Merkez Bankasının uygun görmesi halinde döviz ödemeleri ilgili döviz için olan ödeme sisteminin kapanış saatine kadar gerçekleştirilebilir.

(3) Bankaların işlemlerine karşılık buldukları teminatların değerlerinin fiyat ve kur hareketleri gibi nedenlerden dolayı gün başı itibarıyla Merkez Bankasınca belirlenen teminat gereğinin altına düşmesi durumunda söz konusu banka "yasaklı banka" olarak tanımlanır. Teminatları işlemlerini tam olarak karşılamayan bankalardan ilave teminat getirmeleri istenir. Bankaların teminat tamamlama çağrısına kendilerine bildirilen süre içerisinde uymaları gerekir. Yasaklı banka teminat açığını tamamlamadığı sürece piyasada işlem gerçekleştiremez. Teminat tamamlama yükümlülüğünü ertesi iş günü saat 11.30'a kadar yerine getiremeyen bankalar temerrüde düşmüş sayılır.

(4) Yapılacak işlemlerde faiz geliri üzerinden hesaplanan BSMV faiz geliri elde eden (borç veren) tarafın yükümlülüğünde olup, söz konusu verginin ilgili vergi dairesine faiz geliri elde eden tarafından yatırılması gerekir. İşlemlerden alınan komisyon üzerinden hesaplanan BSMV, Merkez Bankasınca ilgili bankadan tahsil edilerek vergi dairesine yatırılır.

(5) Bankaların Döviz Piyasalarında gerçekleştirilen işlemleri nedeni ile yapacakları havale, virman ve EFT/İHS/EMKT mesaj tutarları üzerinden Merkez Bankası Tarifeler Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirlenmiş tutar ve oranlarda komisyon ve ücret tahsil edilir.

(6) Merkez Bankası bankalardan, Kanun ve mevzuat ile kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek amacıyla her türlü bilgi ve belgeyi, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde ister. Bankalar, kendilerinden istenen bilgileri Merkez Bankasının belirteceği süre içinde vermeye mecburdurlar. Bankalar, bu bilgileri Merkez Bankasının belirleyeceği usul ve esaslara göre doğru olarak vermekle yükümlüdürler. Merkez Bankası, gerektiğinde kendisine verilmesi gereken bilgileri doğru ve zamanında vermeyen bankaların piyasa üyeliğini somut olayın niteliğine, sonuçlarına ve ihlalin ağırlığına göre geçici veya sürekli olarak sınırlayabilir veya durdurabilir. Banka, bu bilgilerin doğru olup olmadığını ilgililer nezdinde araştırmaya ve denetlemeye, ek bilgi ve belge istemeye yetkilidir.

(7) Merkez Bankası, Merkez Bankası Ödeme Sistemleri genel işleyişinde veya bankacılık sisteminde sistemik sorunların oluşması halinde veya önüne geçilmesi amacıyla bu talimatta yer alan gecikmeli işlem ve temerrüt hükümlerini askıya alabilir ya da tamamen uygulamayabilir.

(8) Bu talimat çerçevesinde belirtilen temerrüt durumuna düşen ya da 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununa ve Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Mevzuata, Merkez Bankasının düzenlemelerine, ilgili taahhütname ve genel kabul görmüş standartlara ve teamüllere aykırı davranan bankaların somut olayın niteliğine, sonuçlarına ve ihlalin ağırlığına göre piyasa üyeliği geçici veya sürekli olarak sınırlanabilir veya durdurulabilir.

(9) Merkez Bankası bünyesindeki piyasaların herhangi birinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen bankanın, söz konusu piyasaların tümünde işlem yapma yetkisi somut olayın niteliğine, sonuçlarına ve ihlalin ağırlığına göre geçici veya sürekli olarak kaldırılabilir.

Borcun Muaccel Hale Gelmesi

MADDE 21 - (1) Döviz Piyasalarında teminat alınmaksızın gerçekleştirilen işlemlerden doğan borçlar, Türk lirası yükümlülükler ve Türk lirası karşılığı gerçekleştirilen döviz yükümlülükler için işlem valöründeki Merkez Bankası ödeme sistemlerinin kapanış saatinde, diğer piyasa işlemlerinden kaynaklanan döviz yükümlülükleri için ise işlem valöründeki ilgili döviz ödeme sistemlerinin kapanış saatinde muaccel hale gelir.

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi (Temerrüt) Durumu

MADDE 22 - (1) Temerrüt, piyasa üyelerinin Döviz Piyasalarına karşı olan yükümlülüklerini bu uygulama talimatında belirlenen sürelerde ve tam olarak yerine getirmemesi durumudur. Yükümlülüklerin yerine getirilmemesi ya da gecikilerek yerine getirilmesi durumunda banka ihtara gerek kalmadan temerrüde düşmüş sayılır. Temerrüt durumunda Merkez Bankası talimatları ve bankalarca imzalanmış bulunan taahhütnameler çerçevesinde işlem yapılır.

(2) Temerrüt halinde, ilgili bankanın ödemekle yükümlü olduğu tutar, Merkez Bankası nezdindeki teminat hesapları dahil, türü ve niteliği ne olursa olsun hesaplarında bulunan para ve kıymetli evrakтан aynen, ihtarsız, ihbarsız, itirazsız tek yanlı olarak tahsil ve ifa olunur. Teminatta bulunan varlıklardan öncelikle hangisinin kullanılacağına Merkez Bankasınca karar verilir.

(3) Döviz Piyasalarında teminat karşılığı gerçekleştirilen işlemlerden doğan döviz yükümlülüğünün ilgili döviz ödeme sisteminin kapanış saatine kadar yerine getirilememesi durumunda, ihtara gerek kalmadan, ilgili bankadan maruz kaldığı maliyetlere ilave olarak, işlemin valörü ile yükümlülüğün yerine getirildiği ya da teminat olarak tutulan kıymetlerin nakde çevrildiği tarihler arasındaki süre için yükümlülük tarihindeki SOFR oranına 300 baz puan ilave edilerek bulunan faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz tahsil edilir. SOFR faiz oranının negatif olması durumunda bu oran sıfır olarak kabul edilir.⁵⁰

(4) Döviz Piyasalarında gerçekleştirilen işlemlerden doğan Türk lirası yükümlülüğünün ya da Türk lirası karşılığı gerçekleştirilen Merkez Bankası taraflı işlemlerden kaynaklanan döviz yükümlülüğünün EFT kapanış saatine kadar yerine getirilememesi durumunda ihtara gerek kalmadan, işlemin valörü ile yükümlülüğün yerine getirildiği ya da teminat olarak tutulan kıymetlerin nakde çevrildiği tarihler arasındaki süre için, yükümlülük tarihinde Merkez Bankasının ilan ettiği en

⁵⁰ 27 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla değişik

yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden hesaplanan cezai faiz tahsil edilir.

(5) Teminat tamamlama yükümlülüğünü ertesi iş günü 11.30'a kadar yerine getirmeyen yasaklı bankadan eksik yükümlülüğün yerine getirildiği tarihe kadar geçen süre için SOFR oranına 300 baz puan ilave edilerek bulunan faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz tahsil edilir. Yasaklı banka teminat açığını karşılayana kadar piyasa işlemlerine katılamaz.⁵¹

Tasfiye Süreci

MADDE 23 - (1) Merkez Bankası işlemlerden doğan yükümlülüğünü yerine getirmeyen bankanın ertesi iş günü saat 11.30'a kadar yükümlülüğünü yerine getirmesini ister ve söz konusu borç ve cezai faizi karşılığında, hesaplanan tutar kadar işlem karşılığı teminatına bloke koyar.

(2) Bankanın Merkez Bankası nezdindeki teminat hesaplarında yeterli teminat bulunmaması halinde, Merkez Bankası nezdindeki tüm hesaplarına gerekli tutarda bloke konur.⁵²

(3) Ertesi iş günü saat 11.30'a kadar borcun faiziyle birlikte ödenmemesi halinde, Merkez Bankası, bankanın teminatında bloke konulan kıymetlerini nakde çevirerek yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlar.

(4) Merkez Bankası, teminat olarak alınmış olan DİBS ve HMKVŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ile likidite senetlerinin, üçüncü taraflara, teminatların bedeli Merkez Bankasınca belirlenmek koşuluyla satılabilir veya satışın mevcut piyasa koşullarında uygun olmadığına karar vermesi halinde bu kıymetleri kendisi satın alabilir.

(5) El konulan kıymetler Merkez Bankasınca uygun görülen fiyatlardan ikincil piyasada satılabilir veya Merkez Bankasının uygun görmesi halinde, Borsa İstanbul Kesin Alım/Satım Pazarında oluşan ortalama fiyattan ya da Resmi Gazete fiyatından Bankanın işleme konu yükümlülüğünü karşılayacak kadar tutarı Merkez Bankası portföyüne alınabilir. Kalan kıymetler bankaya iade edilir.

(6) Kıymetlerin portföye alınması veya nakde çevrilmesi neticesinde Merkez Bankası aleyhine bir fark oluşması durumunda ise, uğranılan zarar, Türk lirası kıymetler için Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden; döviz olarak tutulan kıymetler için SOFR oranına 300 baz puan ilave edilerek bulunan faiz oranı üzerinden hesaplanan cezai faiz uygulanarak ilgili bankadan tahsil edilir. Söz konusu tutar tahsil edilinceye kadar cezai faiz uygulaması borcun tahsil edilemeyen kısmı için devam eder. SOFR faiz oranının negatif olması durumunda bu oran sıfır olarak kabul edilir.⁵³

(7) Yükümlülüğünü yerine getirmeyen bankaların teminat olarak bulundurdukları Uluslararası Menkul Kıymetler üçüncü taraflara, teminatların bedeli Merkez Bankasınca belirlenmek koşuluyla satılabilir. Mevcut piyasa koşullarında satışın uygun olmadığına karar verilmesi halinde bu kıymetleri Merkez Bankası satın alabilir. Bankanın işleme konu yükümlülüğünü karşılayacak kadar kıymeti Rezerv Yönetimi Müdürlüğü portföyüne alınabilir veya uygun görülen bir zamanda ikincil piyasada satılır. Kalan kıymetler bankaya iade edilir.⁵⁴

(8) Teminat olarak bulundurulmuş Teminat Efektif ve Döviz Depolarının bankanın işleme konu yükümlülüğünü karşılayacak kadar olan tutarı Rezerv Yönetimi Müdürlüğü portföyüne alınır. Kalan tutarlar bankaya iade edilir.⁵⁵

(9) Teminata konu dövizlerin nakde çevrilmesinde Merkez Bankasınca belirlenen kurlar esas alınır.

(10) Teminatların tamamının aynı gün nakde çevrilememesi halinde, cezai faiz uygulaması, yeteri kadar teminatın nakde çevrilerek borcun ödenmesine kadar, borcun tahsil edilemeyen kısmı için devam eder.

(11) Teminattaki kıymetlerin hangi sıralamada nakde çevrileceği Merkez Bankasınca belirlenir.

(12) Bankalar piyasalara üye olmakla bu şartları kabul etmiş sayılırlar.

⁵¹ 27 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla değişik

⁵² 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁵³ 27 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla değişik

⁵⁴ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

⁵⁵ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 24 - (1) Bu uygulama talimatı 16 Mart 2015 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu uygulama talimatı Merkez Bankası Başkanı tarafından yürütülür.

Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat

MADDE 26 - (1) Bu talimatın yürürlüğe girdiği tarihte, yürürlükte bulunan Ağustos 1988 tarihli “Döviz ve Efektif Piyasaları Uygulama Talimatı” ve bu talimata ek düzenlemeler yürürlükten kalkar.

EKLER

**DÖVİZ PİYASALARI
BANKA TANITIM FORMU**

BANKANIN TİCARET ÜNVANI :

TİCARET SİCİL NO. :

VERGİ KİMLİK NO. :

FAALİYET KONUSU:

TELEFON/FAKS NO

SANTRAL

SANTRAL

(KODU İLE BİRLİKTE)

TELEFON NO:

FAKS NO:

DÖVİZ PİYASALARI İŞLEMLERİNİ GERÇEKLEŞTİRECEK BİRİMİN

ADI:

YAZIŞMA ADRESİ:

TELEFON VE FAKS NUMARASI:

MU HABİR BANKA BİLGİLERİ:

DÖVİZ CİNSİ

BANKANIN TİCARET ÜNVANI

SWIFT KODU

HESAP NUMARASI

ADI SOYADI:

ÜNVANI:

İMZA:

TARİH:

**DÖVİZ PİYASALARI
YETKİLİ TANITIM FORMU**

DÖVİZ PİYASALARI İŞLEMLERİNİ GERÇEKLEŞTİRECEK YETKİLİLERİN

ÜNVANI :

ADI SOYADI :

UYRUĞU * :

TC KİMLİK NO.* :

DOĞ.YERİ/TARİHİ * :

ANNE ADI* :

BABA ADI * :

TEL.NO. :

CEP TEL NO. :

E-POSTA :

Yukarıda belirtilen kişiler, Bankamıza tanınan işlem limitleri dahilinde işlem yapmaya yetkilidir.

ADI SOYADI:

ÜNVANI:

İMZA:

TARİH:

*: MASAK düzenlemeleri çerçevesinde talep edilmektedir.

DÖVİZ PİYASALARI TAAHHÜTNAMESİ
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İDARE MERKEZİ

Döviz Piyasalarına kabul edilmemiz halinde;

- (1) Döviz Piyasalarında gerçekleştirilecek tüm işlemler için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bu konudaki yönetmelik, genelge ve talimat hükümleri ile bu taahhütname şartlarının uygulanacağını,
- (2) Bu piyasalarda gerçekleştirilecek işlemlerle ilgili olarak Bankanızın her türlü düzenleyici ve değiştirici idari yetkiye sahip olduğunu,
- (3) Döviz Piyasalarında Bankamızın işlem yapma limitlerinin tespiti ve bu limitlerin değiştirilmesi konularında Bankanızın yetkili olduğunu,
- (4) Bankanız talimatları uyarınca, fazla bulundurma oranları da dikkate alınarak Bankamızca tesis edilmesi gereken teminat miktarının takip ve temini ile mükellef olduğumuzu,
- (5) Döviz Piyasalarında, Bankanızca kararlaştırılacak kapanış saatine kadar açıkça vazgeçilmeyen işlem talep ve tekliflerimizin gün içinde geçerliliğini koruyacağını ve bağlayıcı sonuçlar doğuracağını, gerçekleşmeyen talep ve tekliflerimizin piyasa kapanışında otomatik olarak iptal edilmiş sayılacağını, talep ve tekliflerde vazgeçmenin ancak piyasanın açılış ve kapanış saatleri arasında yapılacağını, Bankamızca herhangi bir işlem talep ve teklifi yapıldığında bu isteklerin her an gerçekleşmiş olabileceğini dolayısıyla vazgeçme kararımız bildirildiğinde, daha önce yaptığımız isteklerin gerçekleşmiş olması halinde vazgeçme isteğimizin geçersiz sayılacağını ve önceki isteğimiz sonuçları ile bağlı kalacağımızı,
- (6) Döviz Piyasalarında yapacağımız işlemler dolayısıyla üstlendiğimiz anlaşma konusu tutar ve para cinsinin, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bu konudaki yönetmelik, genelge ve talimatlarında öngörülen süre içinde nakden teslim edilmediği veya Ankara Şubeniz nezdindeki Serbest Mevduat Hesabımızda ve Bankanızca belirlenecek diğer muhabir bankaların ilgili hesaplarında hazır bulundurmadığımız takdirde ve/veya ödemelerin tatili, aciz, haciz, konkordato ve iflas hallerinde Bankanızın, bu meblağı nezdinizde bulunan herhangi bir hesabımızdan ya da teminatlarımızdan mahsuben tahsile yetkili olduğunu, bu borcumuzu yatırıncaya ya da portföyünüzde teminat olarak tutulmakta olan kıymetlerimiz nakde çevrilinceye kadar geçen günler için, ihtara gerek kalmadan talimatlarınızda öngörülen cezai faiz oranında temerrüt faizi ödeyeceğimizi, Bankanız tarafından yapılacak bu çeşit tahsillerde mahsubun İcra ve İflas Hukuku açısından Bankanız kasasına girmiş değer sayılacağını; alacakları ile sınırlı olmak üzere bunlar üzerinde Bankanızın rehin ve hapis hakkına sahip bulunduğunu,
- (7) Teminata konu kıymetlerin nakde çevrilmesinde Merkez Bankasınca belirlenen kurların esas alınacağını,
- (8) Döviz Piyasalarında gerçekleştirilecek işlemler için Bankanızca tarafımıza bildirilen komisyon oranları üzerinden komisyon ödemeyi,
- (9) Döviz Piyasalarındaki işlemlerin herhangi bir aşamasında doğacak Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin tarafımızca ödeneceğini,
- (10) Bankanıza tevdi edilen efektiflerin sigorta ettirilmesinde Bankanızın yetkilendirilmediğini, tarafımızdan yapılmasının yazılı olarak bildirilmesi halinde, yazılı talimatımız gereği işlem

yapılmasının bu maddenin istisnası olacağını, sigorta giderlerinin Bankamızca aynen ödeneceğini,

- (11) Döviz Piyasalarındaki işlemlerin telefon/EFT/İHS talep ve teklifleri ile başlayıp Bankanızdan gelen teyit mesajları ile gerçekleşmiş sayılacağını,
- (12) Döviz Piyasalarında, Bankanızca tespit edilen çalışma saatleri dışındaki taleplerimizin dikkate alınmayacağını, bu saatlerin Bankanızca tarafımıza bildirilerek değiştirilebileceğini, Döviz Piyasalarında gerçekleştirilen işlemlerle ilgili uyuşmazlık durumunda, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri gereğince Bankanızın resmi belge niteliğindeki kayıt ve defterleri ile belge niteliğindeki yazılı veya basılı metin, görüntü, ses kaydı vb. verilerin esas ve delil olarak teşkil edileceğini,
- (13) 1211 sayılı Bankanız Kanunu ve Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kararlarla ilgili olarak ve diğer konularda da Bankanızca çıkartılan yönetmelik, genelge ve talimat hükümlerine, bu taahhüname şartlarına veya genel kabul görmüş kurallar ve standartlara aykırı davranmamız halinde, 1211 sayılı Kanunun 43. maddesinin Bankanıza verdiği yetkiye istinaden piyasa üyeliğimizin geçici veya sürekli olarak sınırlandırılabilirliğini veya durdurulabilirliğini,
- (14) ihtilaf halinde Ankara mahkemelerinin ve icra dairelerinin yetkili olacağını, aşağıda yazılı adresi yasal ikametgah olarak kabul ettiğimizi ve bu adrese yapılacak tebligatın tarafımıza yapılmış sayılacağını, adres değişikliğini derhal iadeli taahhütlü mektupla bildirmediğimiz takdirde bu adrese yapılacak tebligatın geçerli olduğunu

kabul ve taahhüt ederiz.

Banka Adı _____ :

Yetkili İmzalar _____ :

İsimler _____ :

Ünvanlar _____ :

İmza Tarihi _____ :

Türk Lirası Altın İşlemleri İçin Bankalar Tarafından Gönderilecek Bildirim Mesajı Açıklamaları

(1) Bildirim mesajları EVAS aracılığıyla gönderilir.

(2) Mesaj dosyalarında bankaların Merkez Bankasına satmak istedikleri toplam net altın (gram) ve toplam külçe adedi bilgileri yer alır.

(3) Dosya içeriğinin her zaman aşağıda açıklandığı şekilde gönderilmesi gerekir. Mesaj dosyasındaki bilgilerin yan yana ya da alt alta olmasının, aralarındaki boşlukların bir önemi yoktur ancak aşağıda belirtilen sırayla yer alması gerekir:

```
<bankaBildirim xmlns="http://demo.tcmb.gov.tr/schemas/bankaBildirim/">
<bankaKodu>64</bankaKodu>
<tarikh>2017-01-06</tarikh>
<altinNetGram>5514.42126</altinNetGram>
<kulceAdedi>3</kulceAdedi>
</bankaBildirim>
```

1. <bankaKodu></bankaKodu> Gönderen bankanın Bankalar Birliği EFT kodunu içerir. Numerik olmalıdır (Ör.64)
2. <tarikh></tarikh> Bildirimin yapıldığı tarihtir. YYYY-AA-GG formatındadır. (Ör.2017-01-06)
3. <altinNetGram></altinNetGram> Noktadan sonra 5 hane detayında, Merkez Bankasına satılacak altının gram cinsinden net ağırlığıdır. (Ör. 5514.42126). Kilogram ya da ons olarak bildirim yapılmaz.
4. <kulceAdedi></kulceAdedi> Tam sayı olarak satılan külçe adedir. (Ör.3)

(4) Mesaj dosyasına istenilen ad verilebilir. Dosya uzantısı .xml olmalıdır. Dosya hazırlandıktan sonra, zip şeklinde sıkıştırılmalı ve dosya adı KKKYYAAGG99at.zip formatında kaydedilmelidir.

KKK: Gönderen bankanın Bankalar Birliği EFT kodunu içerir. 3 haneli karakter dizisidir. Sol tarafı, 3 haneyi dolduracak şekilde sıfır ile doldurulmalıdır. (Ör.64 ise 064)

YYAAGG: Bildirimin yapıldığı tarihtir. (Ör.170106)

99: Sabittir. Dosya numaramız sadece 99 olabilir. Farklı sayı ile gönderilen dosyalar işleme alınmaz. Aynı tarihte yeniden bildirim yapılması durumunda, yine 99 kullanılır.

at: Sabittir. Türk Lirası Karşılığı Altın Alımı uygulamasının EVAS proje kodudur

ALTINLARIN TÜRK LİRASI KARŞILIĞI TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASINA SATIMI TAAHHÜTNAMESİ

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

İDARE MERKEZİ

Yurt içi yerleşiklerden toplanacak işlenmiş veya hurda altınlardan dönüştürülmüş standart altınlar ile yurt içinde cevherden üretilen standart altınları Türk lirası karşılığında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına satmamız halinde;

- (1) Borsa İstanbul A.Ş. aracılığıyla bu kapsamda gerçekleştirilecek işlemler için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bu konudaki yönetmelik, genelge ve talimat hükümleri ile bu taahhütname şartlarının uygulanacağını,
- (2) Altın satımına ilişkin gerçekleştirilecek işlemlerde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının düzenleyici ve değiştirici idari yetkiye sahip olduğunu,
- (3) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının altın alımı yapıp yapmayacağı konusunda yetkili olduğunu,
- (4) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına altın satımına ilişkin yapılan bildirimlerin bağlayıcı sonuçlar doğuracağını,
- (5) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına satılacak standart altınların 3 Ekim 2016 sonrası yurt içi yerleşiklerden toplanan işlenmiş veya hurdadan üretilmiş altın ile yurt içinde cevherden üretilen altın olacağını,
- (6) Satılacak altınların Borsa İstanbul A.Ş. rafineri listesinde yer alan altın rafinerilerinden alınmış Rafineri Tescil Belgesi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nam ve hesabına Borsa İstanbul A.Ş.'ye teslim edileceğini,
- (7) Satılacak altınların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası mevzuatına ve bildirime uygun ve tam olarak teslim edileceğini, teslim edilen altınların mevzuata uygun olmamasından, aleni veya gizli kusurlarından bu kusurlar hangi tarihte belirlenmiş olursa olsun yalnızca bankamızın sorumlu olacağını, altınların uygun şekilde ve tam olarak teslim edilmemesi durumunda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca duyurulan ve bu tür işlemlerde uygulanan cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz ile birlikte meydana gelebilecek bütün sonuç ve zararlardan Bankamızın sorumlu olacağını,
- (8) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ve Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kararlarla ilgili olarak ve diğer konularda da Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca çıkartılan yönetmelik, genelge ve talimat hükümlerine, bu taahhütname şartlarına veya genel kabul görmüş kurallar ve standartlara aykırı davranmamız halinde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki piyasa üyeliklerimizin geçici veya sürekli olarak sınırlandırılabilceğini veya durdurulabileceğini,
- (9) Uyuşmazlık durumunda, 6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanununun ilgili hükümleri gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi belge niteliğindeki kayıt ve defterleri ile belge niteliğindeki yazılı veya basılı metin, görüntü ve ses kaydı gibi verilerinin, elektronik ortamdaki verilerinin ve buna benzer bilgi taşıyıcılarının delil teşkil edeceğini, bu kabul beyanını bir delil sözleşmesi olarak kabul ettiğimizi,
- (10) İhtilaf halinde Ankara mahkemelerinin ve icra dairelerinin yetkili olacağını ve bu kabul beyanı ile bir yetki sözleşmesi kurulduğunu, aşağıda yazılı adresi tebligat adresi olarak kabul ettiğimizi ve bu adrese yapılacak tebligatın tarafımıza yapılmış sayılacağını, adres değişikliğini derhal iadeli taahhütlü mektupla bildirmediğimiz takdirde bu adrese yapılacak tebligatın geçerli olacağını kayıtsız şartsız kabul ve taahhüt ederiz.

Banka Adı:

Yetkili İmzalar :

İsimler:

Ünvanlar:

İmza Tarihi

SERBEST EFEKTİF DEPOSU TAAHHÜTNAMESİ

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Bankanız nezdinde Serbest Efektif Deposu tesis ettiğimiz takdirde;

1. Bankanızdaki serbest depoya tevdi ettiğimiz efektifler Bankanızca korunacaktır.
2. Bankanız yasalarla belirlenen mücbir haller dışında ancak doğrudan doğruya doğacak zararlardan sorumludur.
3. Efektiflere karşı iflas, haciz türünden el konmalarda Bankanız İcra İflas Kanunu ile Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uyacaktır.
4. Bankanız serbest depoya tevdi edilen efektifler için muhafaza yerini belirlemekte, yerini değiştirmekte yetkilidir. Bu işlemlerden dolayı tarafımızca Bankanıza yönelik bir sorumluluk iddiasında bulunulmayacaktır.
5. Bankanıza tevdi edilen efektiflerin sigorta ettirilmesinde Bankanız yetkilendirilmemiştir. Tarafımızdan yapılmasının yazılı olarak bildirilmesi halinde, yazılı talimatımız gereği işlem yapılması bu maddenin istisnası olacaktır. Sigorta giderleri Bankamızca aynen ödenecektir.
6. Bankamızın iflası, varlığının sona ermesi, aczi, Bankalar Kanununa göre işlemlerinin durdurulması, birleştirilmesi veya devri nedeniyle doğacak her türlü ihtilaf hallerinde Bankanız bu taahhütnameyi iptal etmek hakkına sahip bulunduğu gibi, alacakları ile sınırlı olmak üzere serbest depoya tevdi edilen efektifler üzerinde rehin ve hapis hakkına sahip olacaktır. Bankanıza vermiş olduğumuz taahhütnamelerimizdeki hükümler gereği, Bankanızın mahsuben tahsil yetkisi kabul edilmiş olduğundan yukarıdaki hallerin herhangi birinin vukuunda Bankanıza olan; hangi işlem ve hesap ürünü olursa olsun doğmuş ve doğacak borçlarımız tutarında efektiflerimizin mahsubu işlemi cebri icra ve iflas uygulamaları açısından "alacaklının kasasına geçmiş değer " sayılacaktır.

Mahsup işlemi, işlemin yapıldığı günkü tarihte Bankanızca Resmi Gazete'de yayımlanan gösterge niteliğindeki efektif alış kuru üzerinden yapılacaktır.

7. Bu taahhütname bir yıl müddetle geçerlidir. İmza tarihinden başlayan bu süre, taraflardan birinin sürenin bitiminden 15 gün önce yazılı vazgeçme beyanı ile vazgeçilmedikçe hitamından itibaren birer yıl süre ile sürekli yenilenir. Vazgeçme halinde nezdinizdeki efektiflerin geri alınma yükümlülüğü 10 gün içinde yerine getirilecektir. Bu süre geçtikten sonra teslim alınmayan efektifler yeniden depo edilmiş sayılarak taahhüdün bir yıl süre ile yenilenmesi sonucunu doğurur. Taahhütnamemiz geçerli olduğu sürece serbest efektif deposu kullanılsın veya kullanılmasın yıllık depo ücretini ödeyeceğimizi kabul ederiz.

Depoya yatırılan efektifler, hangi şubemizde depo ediliyorsa ancak o şubeden veya gerektiğinde Merkez Bankasınca uygun görülen şubeden teslim alınır.

8. İhtilaf halinde Ankara mahkemelerinin ve icra dairelerinin yetkili olacağını, tarafınıza yasal ikametgah olarak bildirilen adrese yapılacak tebligatın tarafımıza yapılmış sayılacağını, adres değişikliğini derhal iadeli taahhütlü mektupla bildirmediğimiz takdirde bu adrese yapılacak tebligatın geçerli olduğunu beyan ve kabul ederiz.

Banka Adı _____ :

Yetkili İmzalar _____ :

İsimler _____ :

Ünvanlar :

İmza Tarihi _____ :

TEMİNAT ÇEŞİTLERİ VE İSKONTO ORANLARI (*)	
Türk Lirası cinsi kuponuz, sabit kuponlu, değişken faizli ve TLREF'e endekli DİBS ve HMKVŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları	
2 yıldan az (730 günden az)	%1
2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az)	%2
5 yıldan uzun (1825 gün ve üstü)	%3
Likidite Senetleri	%5
<ul style="list-style-type: none"> - TÜFE'ye endekli DİBS ve HMKVŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları - Yurt İçinde Hazine Tarafından İhraç Edilen Altın Tahvilleri ile HMKVŞ Tarafından İhraç Edilen Altına Dayalı Kira Sertifikaları - Yurt İçinde Hazine Tarafından İhraç Edilen Döviz Cinsi Tahviller ile HMKVŞ Tarafından İhraç Edilen Döviz Cinsi Kira Sertifikaları - Eurobond - HMKVŞ Tarafından Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikaları - IILM Kıymetleri - Döviz Depoları - Efektif Depoları - Altın Depoları - Yabancı Bono Tahviller 	%80
VDMK/VTMK/İTMK	
Vadesi 2 yıldan kısa (730 günden az) AAA / A- dereceye sahip	%10
Vadesi 2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az) AAA / A- dereceye sahip	%15
Vadesi 5 - 10 yıl arası (1825 gün ve üstü - 3650 günden az) AAA / A- dereceye sahip	%20
Vadesi 2 yıldan kısa (730 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	%20
Vadesi 2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	%25
Vadesi 5 - 10 yıl arası (1825 gün ve üstü - 3650 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	%30

*10 Nisan 2023 itibarıyla değişik.

Ayrıca Döviz Piyasaları Müdürlüğü nezdinde tesis edilen tüm swap işlemleri için uygulanan teminat blokajının minimum %50'sinin Türk Lirası cinsi kuponuz, sabit kuponlu, değişken faizli ve TLREF'e endekli DİBS ve/veya Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) Varlık Kiralama Şirketi (HMKVŞ) tarafından yurt İçinde ihraç edilen kira sertifikası cinsi varlıklardan oluşması gerekmektedir.

EMKT DIŞI TEMİNAT GİRİŞ/ ÇIKIŞ FORMU

BANKA ADI:	
TEMİNAT TÜRÜ:	
TANIMI:	
ISIN KODU:	
DÖVİZ CİNSİ:	
NOMİNAL TUTAR:	
VADESİ:	
VALÖR:	
KUPON FAİZİ (YILLIK):	
KUPON DÖNEMİ:	
KUPON TUTARI:	
ŞUBE:	
SENET MUHAFAZA HESAP NO:	
MUHABİR:	

TEMİNAT LİMİT HESAPLAMA ÖRNEĞİ⁵⁶

Saptanan Limit: Döviz Piyasalarında bankalara tanınan işlem limiti

Toplam Kullanılabilir Limit: Teminat olarak verilen kıymetlerin hesaplama sonrası yarattığı limit

Bugünkü Değer Hesaplama: Nominal Değer * Resmi Gazete Fiyatı

Merkez Bankası Döviz Alış Kuru

Bloke Tutarı: Bankanın gerçekleştirdiği işlemine karşılık teminatında bloke edilen tutar

Aşağıdaki örnekte, saptanan limitin 30.000.000 ABD Doları olduğu varsayılan bir bankanın Ek 5'teki teminat çeşitlerinin iskonto oranları dikkate alınarak toplam kullanılabilir limit tutarı hesaplanmıştır. Bankanın teminat deposunda (903 ve Eurobond deposu) bulunan kıymetlerin bugünkü değerler toplamının 28.530.500 TL olduğu varsayılmıştır.

İskonto Oranları:

DİBS %5

Eurobond %5

Teminat Deposunda Bulunan Kıymetlerin Bugünkü Değerleri (TL):

DİBS 10.787.500

Eurobond 17.743.000

Toplam 28.530.500

Toplam Kullanılabilir Limit Tutarının Hesaplanması:

$10.787.500.000 * (1 - 0,05) = 10.248.125$ TL (DİBS'ten hesaplanan limit)

$17.743.000 * (1 - 0,05) = 16.855.850$ TL (Eurobond'dan hesaplanan limit)

Toplam Kullanılabilir Limit:

$10.248.125 + 16.855.850 = 27.103.975$ TL

---

⁵⁶ 30 Kasım 2018 tarihi itibarıyla değişik